

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 38 ★ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1981 ★ ΝΙΣΑΝ 5741

אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלֹהינו נביר
המה ברעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעורר

«Οἱ μὲν εἰς ἀμάξας, οἱ δὲ εἰς ἵππους, ἀλλ' ἡμεῖς εἰς τὸ ὄνομα
Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν θέλομεν καυχᾶσθαι· οὗτοι συνε-
κάμφθησαν καὶ ἔπεσαν, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώ-
θημεν».
(Ψαλ. 20:8 – 9).

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΜΝΗΜΗ καί πάλι τόν φετεινό Ἀπρίλιο γυρίζει στά ἀθῶα θύματα τοῦ Ὀλοκαυτώματος. Γιά νά ὑπενθυμίση, νά ἐξηγήση καί νά τιμήση.

Ο ΡΟΛΟΣ τῆς ἱστορικῆς Μνήμης δέν εἶναι ἐκδικητικός. Σκοπός της εἶναι νά διασώσῃ τά στοιχεῖα καί νά μελετήσῃ τά λάθη τοῦ παρελθόντος. Καί πάνω ἀπ' ὅλα νά ἀναζητήσῃ καί νά διαλογισθῇ ὑπεύθυνα γύρω ἀπό τό νόημα τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων.

ΤΡΙΑΝΤΑ ἔξι χρόνια ἀπό τό τέλος τοῦ β' Παγκοσμίου Πολέμου τό βαρὺ ἔργο τῆς διαφυλάξεως τοῦ μηνύματος τῆς Ἱστορίας ἀνήκει πιά μόνο σ' αὐτή: οἱ μεταγενέστεροι χρειάζεται νά μάθουν ὅτι ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ὑπέφεραν καί δολοφονήθηκαν λόγω τῆς φυλῆς ποὺ ἀνῆκαν καί τῆς θρησκείας ποὺ πίστευαν. Ἀποστολή τῆς Ἱστορίας εἶναι νά τοποθετῇ σωστά τά γεγονότα, νά ἀπονέμῃ δικαιοσύνη.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ σήμερα ποὺ, γιά λόγους καθαρὰ πολιτικούς καί προπαγανδιστικούς, γιά σκοπούς ἔξω ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια, μερικοί, ἐλάχιστοι, προσπαθοῦν νά θέσουν ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὴ θυσία 6.000.000 ἀθώων ἀνδρῶν, γυναικῶν καί παιδιῶν, μιά μόνη ἀπάντησις ὑπάρχει: ἡ ἀπάντησις τῆς Ἱστορίας.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ἀπάντησις, ποὺ εἶναι ἀποτέλεσμα ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, εἶναι ἡ μόνη ποὺ μπορεῖ νά καταπολεμήσῃ τὴν ἀνακρίβεια καί τό ψέμα. Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά νά καταξιώσῃ καί νά τιμήσῃ.

**ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΑ
ΜΝΗΜΗΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ**

‘Η τραγωδία τῶν ‘Εβραίων

‘Η ἔννοια τῆς Ἀντίστασης εἶχε διαμορφωθεῖ σέ συνάρτηση μέ τήν ἔννοια τῆς Κατοχῆς. Ὅπως ὁ ὅρος «Κατοχή» ἦταν ἡ ἔκφραση ἑνός συμπλέγματος περιστάτικῶν, πού πῆγαν ἀπό τίς ἐνέργειες τοῦ ξένου κατακτητῆ, κατὰ τόν ἴδιο τρόπο καί ἡ «Ἀντίσταση» ἦταν ἕνας ὅρος, πού τόν συνέθεταν περιστάτικα βγαλμένα ἀπό τίς ἐνέργειες τοῦ κατακτημένου λαοῦ. ‘Η πείνα, ἡ βία, ἡ προδοσία, ὁ τρόμος, οἱ τουφεκισμοί, ἦσαν τά μεγάλα κεφάλαια τοῦ χρονικοῦ τῆς γερμανικῆς Κατοχῆς. Τό μίσος, ἡ δολιοφθορά, τό γενναῖο φρόνημα, τό χτύπημα τοῦ ἐχθροῦ, ἡ πίστη στή νίκη, ἡ προσδοκία τῆς ἐλευθερίας, ἦσαν τά κεφάλαια τῆς ἑλληνικῆς Ἀντίστασης. Τούτη ἡ πολυπλόκαμη Ἀντίσταση εἶχε πλέξει, πάνω ἀπό τήν πόλη καί μέσα στήν πόλη, ἕνα πυκνό δίκτυο κι ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὁ καθένας μέ τόν τρόπο του, ἐργαζότανε γιά τό μεγαλύτερο πύκνωμά του. ‘Η Ἀντίσταση εἶχε φωλιάσει μέσα στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί μέσα στά σπίτια. Καί προχωροῦσε σέ ὑπόγειο μέ κρυφές καταπακτές, ὅπου οἱ «συνωμότες τῆς ἐλευθερίας» κατὰστρωναν τά σχέδια γιά τήν ἐξουθένωση τοῦ ἐχθροῦ, σύμφωνα μέ τίς μυστικές ἐντολές τῶν Συμμάχων. Ὅλες τοῦτες οἱ ἀπόκρυφες ἐνέργειες τῆς Ἀντίστασης ἔπαιρναν κάποτε τήν ἔκφρασή τους σέ μιά φονική ἐνέδρα πρὸς κάποια ἐχθρική φάλαγγα καί τότε οἱ τοῖχοι τῆς πόλης γέμιζαν μέ τούς καταλόγους τῶν τουφεκισμένων καί τὰ χωριά μέ καπνοῦς καί ἐρείπια. Ὑπῆρχε μιά ὁμοιομορφία σχεδόν τῶν τρόπων τῆς Ἀντίστασης σ’ ὅλα τά μέρη τῆς Ἑλλάδας, γιατί ὁμοιόμορφοι ἦσαν κ οἱ τρόποι πού ἐπιβαλλόταν ἡ ἐχθρική Κατοχή. Μονάχα ἡ Θεσσαλονίκη εἶχε τή θλιβερή, τήν ἀνατριχιαστική μοῖρα, νά δοκιμάσει καί μιά καινούργια μορφή τῆς Κατοχῆς, πού ἦταν ἡ ὀριστική καταδίκη τοῦ χιτλερισμοῦ στή συνείδηση τῆς ἀνθρωπότητας. Ἦταν ἡ μεγάλη τραγωδία, πού κρατᾷ ἕνα ὁλόκληρο κεφάλαιο στήν ἱστορία τοῦ δευτέρου παγκόσμιου πολέμου, μέ τόν ἀπαίσιό τίτλο: «‘Η ἐξόντωση τῶν Ἑβραίων».

Τούς πρώτους μῆνες τῆς Κατοχῆς τίποτε δέν πρόλεγε τήν τραγωδία τῶν Ἑβραίων τῆς Θεσσαλονίκης. Ὁ ἐξυμνος αὐτός λαός, μ’ ὅλη τήν ὀξύτητα τοῦ ἐνστικτοῦ τῆς αὐτοάμυνας, πού μορφώθηκε στή συνείδησή του, ὕστερ’ ἀπὸ τόσους διωγμούς μέσα στό χῶρο τῆς ἱστορίας, δέν εἶχεν ὑποπευθεῖ τήν πανουργία τῶν χιτλερικῶν. Ἀν τήν εἶχεν ὑποπευθεῖ, ἕνα μεγάλο μέρος Ἑβραίων θά μπορούσε νά εἶχε σωθεῖ, μέ τή διαρροή του σέ ἀπρόσιτα μέρη τῆς χώρας, ὅταν ἀκόμα δέν εἶχεν ὀργανωθεῖ ἡ Κατοχή, μέ τίς μυστικές τῆς ὑπηρεσίες. ‘Η φαινομενική ἀδιαφορία τῶν Γερμανῶν εἶχε κοιμίσει τούς Ἑβραίους, σέ σημείο πού μερικοὶ ἀπ’ αὐτούς ν’ ἀναθαρρήσουν καί νά σκεφθοῦν καί συνεργασία ἀκόμα μαζί τους. Καί μέ τὰ πρῶτα κρούσματα ἀντι-

σημιτισμοῦ, πού περιορίζονταν μονάχα στό κάλλημα μιᾶς ταινίας στὰ καταστήματά τους, μέ τήν ἐνδειξη «ἐβραϊκόν», δέν εἶχαν ἀκόμη χάσει τήν αἰσιοδοξία τους. ‘Η ἀπαισιοδοξία ἄρχισε μέ τή διάκριση τῶν ἐριφίων ἀπὸ τὰ πρόβατα, μέ τό ὑποχρεωτικό καρφίτσωμα στό πέτο τοῦ σακκακιοῦ τους ἑνός κίτρινου ἀστεριοῦ, σέ μέγεθος παλάμης μικροῦ παιδιοῦ, γιά νά κλιμακωθεῖ ἀργότερα σέ ἀγωνία καί ἀπόγνωση, γιά νά φθάσει στό τέλος στή φρίκη τοῦ θανάτου. Ὅλοι ἐμεῖς, πού εἶχαμε τό θλιβερό προνόμιο ν’ ἀνήκουμε στήν «ἀρία φυλή», χάσαμε τό δικαίωμα νά χαιρετοῦμε στό δρόμο τούς Ἑβραίους φίλους μας, γιατί τό κίτρινο ἐκείνο ἀτέρι τοῦ Δαυίδ ἦταν σφραγίδα τιμωρίας καί καταδίκης. Ἀνταλλάξαμε μονάχα βλέμματα γεμάτα θλίψη, κ’ ἦταν σά νά

Νταχάου 1945: Οἱ φωτογραφίες αὐτές ἀγοράστηκαν στήν πλατεία τοῦ Νταχάου ἀπὸ τόν ἀπελευθερωθέντα ἄνθρωπο κ. Ἀβραάμ Σάρδα.

Ο άειμνηστος σφοδρ. Αρχιραββίνος Κερκυράς Ιακώβ Νεχαμά. Έξετελεσθή με τους λοιπούς Κερκυραίους Ισραηλίτες στο θάλαμο αερίων του Άουσβιτς, κατόπιν της «διά δακτύλου» επιλογής τους από τόν «Δρ. Μενγκελέ», πρὸς τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου 1944.

τους λεγαμε νά μή χάνουν τὸ θάρρος τους. Καί τότε ἀκόμα πολλοὶ ἀπ' αὐτούς δέν εἶχαν συνείδηση τῆς μεγάλης τελικῆς συμφορᾶς πού τοὺς περίμενε. Γιατί περπατοῦσαν στὸ δρόμο σχεδὸν ἀγέρωχοι, περήφανοι γιὰ τὴν τιμὴ τούτης τῆς διακρίσης.

Επειτα ἀπαγορεύθηκε στοὺς Ἑβραίους νά χρησιμοποιοῦν τὰ τραμ καί τὰ λεωφορεῖα. Πολλοὶ ἀπ' αὐτούς ἐπρεπε νά διανύσουν χιλιόμετρα ὁλόκληρα, γιὰ νά φθάσουν στὴ δουλειά τους. Κ' ἦρθε ἡ μέρα, πού τοὺς ἀπαγορεύθηκε καί ἡ κυκλοφορία στοὺς δρόμους. Διατάχθηκαν ν' ἀδειάσουν τὰ σπίτια τους, ὅσα βρισκόταν στὸ κέντρο τῆς πόλης, καί νά συμπυκνωθῶν, με τοὺς ὁμοφύλους τους, στίς ἀκραῖες συνοικίες. Τὰ ἐβραϊκά καταστήματα κατασχέθηκαν. Καί, γιὰ νά τηρηθεῖ μιὰ ἐπίφαση νομιμότητος, ἀρχισε νά γίνεται ἡ ἀπογραφή τῶν ἐμπορευμάτων, με τὴν παρουσία τῶν ἰδιοκτητῶν τους, πού τώρα κατέβαιναν, γιὰ τοῦτο

μονάχα τὸ σκοπὸ, συντεταγμένοι κατὰ ὁμάδες. Καί σέ κάθε ὁμάδα εἶχε ταχθεῖ ἕνας ὑπεύθυνος Ἑβραῖος, με μιὰ διακριτικὴ ταινία στὸ χέρι. Κ' ἦταν τοῦτος ἕνα ὑποκείμενο τοῦ ὑπόκοσμου, πρόθυμος νά γλύψει τὴν μπότα τοῦ κατκτητῆ, ἔτοιμος νά προδώσει τοὺς ὁμοφύλους του, νά τοὺς χτυπήσει ἀκόμη με τὸ μαστίγιο πού τοῦχαν δώσει, μόνο καί μόνο γιὰ νά σώσει ἀπὸ τὸν ἀφανισμό τὸ δικό του ἀθλιο σαρκίο. Κανένας ἀπὸ τοὺτους τοὺς ἐξωμότες δέν μπόρεσε στὸ τέλος νά σωθεῖ. Κουβαλοῦσαν τὴν καταδίκη τους μέσα στὸ ἴδιο τους τὸ αἷμα.

Τὸ ἐπόμενο στάδιο τοῦ διωγμοῦ ἦταν ἡ συγκρότηση ἐβραϊκῶν ταγμάτων ἐργασίας. Ἐνα πυρωμένο πρωῒνὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1942, ὅλος ὁ ἀρσενικός πληθυσμὸς τῶν Ἑβραίων εἶχε συγκεντρωθεῖ στὴν πλατεία Ἐλευθερίας. Κάτω ἀπὸ ἕναν τυραννικὸ ἥλιο, τοὺς ἐπέβαλαν νά κάμουν σουηδικές ἀσκήσεις, νά περπατοῦν με τὰ γόνατα κάτω στὴ γῆ, νά στέκονται με τὸ ἕνα πόδι στὸν αἶρα. Ἡ κάθε ἀδειότητα πληρωνόταν μ' ἕνα μαστίγωμα. Εἶχε γεμίσει ὁ χώρος ἀπὸ λιπόθυμους γέροντες καὶ παιδιὰ, πού δέν μπόρεσαν ν' ἀντέξουν στὸ μαρτύριο. Ὁ ἐξευτελισμὸς τοῦτος τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας ἀπέβλεπε στὴν καταρράκωση τοῦ ἠθικοῦ τῶν Ἑβραίων. Οἱ νέοι ἄντρες, στηριγμένοι σέ μιὰ κολωνα μίσους, πού κρατοῦσαν μέσα τους, μπόρεσαν νά μὴν πέσουν καταγῆς. Ἀπὸ τοὺτους συγκροτήθηκαν τὰ τάγματα ἐργασίας. Καί στάλθηκαν σέ διάφορα βαριά ἔργα τῆς ὑπαιθρου καὶ σπέρνανε κάθε μέρα τὴ γῆ με κουφάρια, σκελετωμένα ἀπὸ τὴν ἐξάντληση. Οἱ γέροι, τὰ παιδιὰ, οἱ ἀρρωστοὶ κι οἱ γυναῖκες εἶχαν τώρα συγκεντρωθεῖ στὸ στρατόπεδο τοῦ Χίρς. Κι ἦταν τοῦτο τὸ στρατόπεδο μιὰ συνοικία περιχαρκαωμένη με συρματοπλέγμα κι εἶχε τ' ὄνομα τοῦ Βαρώνου Χίρς, ἐνὸς πλούσιου Ἑβραίου τοῦ παλιοῦ καιροῦ, πού εἶχε χτίσει τὸ ὁμώνυμο νοσοκομεῖο κι ἄλλα ἰδρύματα, γιὰ τὴν προστασία τῶν φτωχῶν Ἑβραίων.

Αὐτοὺς τώρα τοὺς δύστυχους Ἑβραίους ἀγωνιζόταν νά σώσει ἀπὸ τὸν ἀφανισμό ἕνας καλοκάγαθος Ἀρχιραββίνος, ὁ δόκτορ Κόρετς, πού εἶχαν ἔρθει στὴ Θεσσαλονίκη ἀπὸ τὴν Πολωνία, λίγα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο. Ὁ ἀληθινὰ πολιτισμένος ἐκεῖνος Ἀρχιραββίνος εἶχε κατακτήσει τὴν ἀγάπη καὶ τῶν Χριστιανῶν, γιατί ἡ πρώτη του μέριμνα ἦταν νά πολεμήσει τίς παλιές προκαταλήψεις καὶ νά ριζώσει στὴν ψυχὴ τῶν Ἑβραίων τὴ συνείδηση τοῦ Ἑλληνα πολίτη. Τούτῃ ἡ ἐλληνικὴ συνείδηση εἶχε ἀναδείξει πολλοὺς Ἑβραίους ἥρωες στὸν πόλεμο τῆς Ἀλβανίας κι εἰ-

ΓΙΩΡΓΟΥ ΘΕΟΤΟΚΑ

«ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΚΑΙ ΟΔΟΙΠΟΡΟΙ»

« Λοιπόν, Θεανῶ Γαλάτῃ, συνέχισε ὁ κατήγορος, τὸν εἶδα κι ἐγώ, μιὰ φορά, τὸν ἐραστή σου, καὶ θὰ σοῦ πῶ πῶς καὶ πότε τὸν εἶδα, γιὰ νά τ' ἀκούσουν ὅλοι ἐδῶ μέσα. Εἶταν τὸν Ἰούλιο τοῦ 1942, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν πλατεία τῆς Ἐλευθερίας, μιὰ μέρα πού ἔκαιε πολὺ ὁ ἥλιος. Ἐκεῖ, οἱ Γερμανοὶ εἶχανε μαζέψει τοὺς Ἑβραίους τῆς Θεσσαλονίκης, τοὺς ἄντρες ἀπὸ ὀρισμένες ἡλικίες, χιλιάδες ἀνθρώπους, γιὰ νά τοὺς καταγράψουν, καθὼς ἔλεγαν, καί νά τοὺς βάλουνε σέ δουλειά. Τοὺς εἶχανε ὅλη μέρα στὸν ἥλιο, νά ξεροψήνονται ὁλόρθεοι. Ἐνῶ γινότανε ἡ καταγραφή, ὁμιλοὶ ἀπὸ Ἑς — Ἑς γυρνοῦσαν ἀνάμεσά τους, κρατώντας ἀπὸ τὸ λουρί κάτι πελώρια, ἀγριεμένα λυκόσκυλα, καὶ ἀσπασχαλοῦσαν τοὺς Ἑβραίους με διάφορα παιχνίδια, γιὰ νά περνᾷ ἡ ὥρα. Τοὺς προστάζανε νά ξεγυμνωθοῦν καὶ τοὺς ἀνάγκαζαν, παρέες — παρέες, νά κάνουν γυμναστικὴ ἢ νά χορεύουν. Ὅταν κανεὶς σπωριαζότανε λιγοθυμισμένος ἀπὸ τὴν κάψα καὶ τὴν κούραση, τοῦ δδείαζαν κουβάδες νερό στὸ κεφάλι γιὰ νά τὸν συνεφέρουν καὶ νά ξαναρχίσει. Ἄλλους ἐβαζαν νά κυλιοῦνται γυμνοί, σάν βαρέλια, σ' ὅλη τὴν πλατεία, ἀπὸ ἀκρὴ σ' ἀκρὴ. Καί, πότε — πότε, ὅταν κορυφωνότανε τὸ γλέντι, ὁμολοῦσαν ἀπάνω τους τὰ λυκόσκυλα γιὰ νά τοὺς ξεσκίσουν. Ξέρεις ποῖος εἶχε τὸ γενικὸ πρόσταγμα σ' αὐτὴ τὴν ἐπιχείρηση, ποῖός τ' εἶχε ὀργανώσει ὅλα τοῦτα, ἀληθινὰ σάν σκηνοθέτης, καὶ τὰ πρόσταξε καὶ τὰ ἐπιθεωροῦσε καὶ τὰ χαιρότανε ἀπ' ὅλους πῶς πολὺ; Τὸν εἶδα με τὰ μάτια μου, Θεανῶ Γαλάτῃ. Εἶταν ὁ ταγματάρχης Χιλεμπραντ, ὁ φίλος σου, ὁ ἄνθρωπος, ὁ καλλιτέχνης!»

(Ἀπὸ τὸ ὁμώνυμο βιβλίο, Ἐκδοτικὸς Οἶκος Γ. Φέξη, Ἀθῆναι 1961, σελ. 340).

χε πληθύνει την τάξη των αναπήρων του πολέμου. 'Ο δόκτωρ Κόρετς, μέ μερικά μέλη του συμβουλίου της 'Εβραϊκής Κοινότητας, είχαν κάποιαν έλευθερία στις κινήσεις τους, γιατί ήταν πολύ χρήσιμη στους Γερμανούς ή μεσολάβησή τους, για τή σύναξη των λύτρων. Είχαν προσφερθεί πολλές χιλιάδες χρυσές λίρες για τή σωτηρία των 'Εβραίων του στρατόπεδου Χίρς. 'Ο δόκτωρ Μέρτεν ήταν ο πρωταγωνιστής στις διαπραγματεύσεις εκείνες. Κι' όταν πιά είχαν εξαντληθεί ή χρησιμότητα του 'Αρχираββίνου Κόρετς, φορτώθηκε τούτος σ' ένα βαγόνι και στάλθηκε στην Πολωνία, για νά πεθάνει. Κι οι ταλαίπωροι 'Εβραίοι, μαζί μέ τό χρυσάφι τους, είχαν χάσει πιά και τό μοναδικό τους προστάτη. Δέν έμμενε τώρα παρά και τό δικό τους φόρτωμα στά βαγόνια του θανάτου.

Η ιστορική αλήθεια τό απαιτεί νά σημειωθεί και μιá διαφορετική έκδοχή, για τό ρόλο του 'Αρχираββίνου στη σωτηρία των 'Εβραίων. Κατηγορήθηκε ο δόκτωρ Κόρετς από πολλούς όμοφύλους του ότι είχε αντίκρυσει μέ πολλήν άφέλεια τή χιτλερική δολιότητα. Μεγαλωμένος στα πανεπιστήμια της Γερμανίας, πίστευε στην έντιμότητα των παλιών Γερμανών. Κι' ακόμα πίστευε στη διαβεβαίωση του Μέρτεν πως ήταν δυνατό νά σωθούν οι 'Εβραίοι, μέ τήν καταβολή λύτρω'. Οι 'Εβραίοι του καταλόγισαν τήν ευθύνη ότι τούς κοίμισε μέ τήν άφελή αίσιοδοξία του κι έχασαν έτσι πολύτιμο χρόνο για τή σωτηρία τους. Όμως, για τίς άγνές προθέσεις του 'Αρχираββίνου, συνηγορούν τά δάκρυα πού είχε χύσει μπρός στον Έλληνα πρωθυπουργό τής Κατοχής. Κ' έπειτα ο ίδιος ο θάνατός του στα στρατόπεδα των χιτλερικών βασανιστηρίων.

Η χιτλερική δολιότητα και στίς στερνές τούτες στιγμές τής μεγάλης τραγωδίας, προσπάθησε νά παραπλανήσει τούς 'Εβραίους. Ήθελε νά άποφύγει τίς όμαδικές αυτόκτο-

Δύο σχέδια 'Εβραίων πού έζησαν στην κόλαση των λάγκερ.

Ανετίναξε τό κρεματόριον

Ο ήρωικός άξιωματικός του ελληνικού στρατού Ίωσήφ Βαρούχ, έβραϊκής καταγωγής εκ Κερκύρας, μέ τήν στολή του άνθυπολοχαγού του πυροβολικού. Συλληφθείς μέ άλλους όμοσεχνείς του υπό των Γερμανών, μετεφέρθη εις τό στρατόπεδον του 'Αουσβιτς, όπου υπεβλήθη εις φρικώδη βασανιστήρια. 'Αλλ' ο Βαρούχ εξεδίκηθη τούς δημίους του: Κατώρθωσε νά ύφανρήσει ποσότητα έκρηκτικών ύλών, μέ τάς όποίας ανετίναξε τό κρεματόριον του 'Αουσβιτς, ψάλλων τόν έθνικόν ύμνον. 'Ο ήρωϊκός Ίωσήφ Βαρούχ έτάφη υπό τά έρείπια. («Βήμα», 7.2.1967).

νίες των 'Εβραίων, τό σύρσιμο των γυναικών μέσα στους δρόμους. Καί σχεδόν τούς είχε πείσει πως ήταν ανάγκη να μεταφερθούν σε στρατόπεδα της Γερμανίας, όπου θάσαν πιό σίγουροι, όπου θα μπορούσαν, μέ τή δουλειά τους, νά ξαναρχίσουν μιá νέα ζωή. Καί τούς επέτρεψε νά πάρουν μαζί τους λίγα ρούχα, λίγα πράγματα, όσα τέλος πάντων θά μπορούσε ο καθένας νά κουβαλήσει. Καί σύμφωνα μ' ένα πρόγραμμα, άρχισε ή νέα «Έξοδος» των 'Εβραίων, όχι τούτη τή φορά προς τή σωτηρία, αλλά προς τό βέβαιο θάνατο. Κάθε μέρα, μιá φάλαγγα ταλαιπωρημένων ανθρώπων, γέροι πού σερνόντανε σχεδόν παράλυτοι, παιδιά πού κρατούσαν τό χέρι τής μάνας τους μ' έντρομα μάτια, γυναίκες άφωνες από τή συνείδηση τής μεγάλης συμφοράς, διασχίζανε τήν Έγνατία, άγκομαχώντας κάτω από τό φορτίο ενός δέματος και τραβούσαν, σε σωπηλή παρέλαση, προς τό σιδηροδρομικό σταθμό. Κι ή κουστωδιά των Ές — Ές.

Κρεματόρια, καταναγκαστικά έργα μέσα στην παγωσιά, απάνθρωπα πειράματα, πείνα, άνθρωποι σκελετοί. Παντού οι ίδιες εικόνες φρίκης: Στο Μπέργκεν - Μπέλεν, στο Μάουντ - χάουζεν, στο Μάιντανεκ, στον Άγιο Σάββα, στο Μπούχενβαλντ, στο Άουσβιτς. Ποιος θέλει να ξεχασθούν;

μέε βλοσυρό μάτι, περιχαράκωνε τούτη τή συνοδεία τής συμφοράς, έτοιμη νά καταφέρει τόν ύποκόπανο του τουφεκιού σ' ένα βραδυπορούντα ή σέ κάποιον από τούς άφηνους θεατές των πεζοδρομίων, πού θάχε τήν άποκοτιά, έστω και μ' ένα νεύμα, νά δείξει κάποια συμπάθεια.

Στεκόμουν, μέ τήν ανάσα κομμένη, στήν άκρη του πεζοδρομίου κι έκλαιγα μέσα μου γιά τούτη τήν καινούργια μορφή τής δυστυχίας, πού μαζί μέ τό σώμα σκοτώνει και τήν ψυχή του ανθρώπου. Μάς κοίταζαν περίλυποι οί δύστυχοι τούτοι μελλοθάνατοι κι έμεις μόλις πού σαλεύαμε τα χείλη, φωνάζοντας μονάχα μέ τήν ψυχή μας: «Στό καλό, άδέλφια του πόνου, στό καλό, φτωχή Άβραάμ, πού μου φερνες τό γάλα κάθε πρωί, στό καλό, Ραχήλ, μέ τό ξυρισμένο τώρα κεφάλι, πού κάποια τρελλή νύχτα τής νιότης μας, στό χορό τής «Άνεμώνης», τό μεγάλο σου μαύρο μάτις μās είχαν πει τό μυστικό τραγουδι του έρωτα. Στό καλό, στό καλό».

Στό σιδηροδρομικό σταθμό παιζόταν ή τελευταία πράξη του άποχαιρετισμού. Τώρα ή δολιότητα είχε παραωρήσει ή θέση της στον κυνισμό. Οί Γερμανοί μαζεύανε τούς δύστυχους μελλοθάνατους σέ μιά μεγάλη άποθήκη, άπ' όπου βγαίνανε χωρίς έφόδια, μέ μόνο τό φτωχό τους ρούχο, άφου είχαν υποστεί και τή στερνή ταπείνωση τής έρευνας και στό πιά άπόκρυφα μέρη του κορμιού τους. Καί στοιβάζανε κατόπι στό φορτηγά βαγόνια τούτο τό θλιβερό φορτίο, άπ' όπου είχε λείψει και τό στερνό άπόθεμα δύναμης, γιά μιάν έστω κι' άπεγνωσμένη άμυνα. Κι' άφου πετούσαν οί δήμιοι μέσα στό βαγόνι ένα μετάλλιο δοχείο γιά τή συλλογή τής ανθρώπινης ανάγκης, κλείνανε τίς βαρείες θύρες και δίνανε τό σύνθημα γιά τό ξεκίνημα πρós τό θάνατο. Κι' άνοιγαν οί βαριές τούτες θύρες μονάχα στους ένδιάμεσους σταθμούς, γιά ν' άνασυρθούν οί πεθαμένοι. Θεέ του Ίσαρήλ, ίνα τί άπέστρεψας τό πρόσωπον από τού λαού σου;

Λίγα χιλιόμετρα πρίν από τή Λαμία, τό τραίνο είχε πάλι σταθεί, κοντά σέ μιάν έρημιά, όπου ή ψυχή μου δοκιμάσθηκε από τή φοβερή σκηνή μιάς δαντικής κόλασης. Δέν είναι σχήμα λόγου τούτη ή πολυμεταχειρισμένη έκφραση. Έκει κάτω στή μικρή χαράδρα, μπροστά στό σταματημένο τραίνο, παιζόταν ή τελευταία πράξη ενός έπεισοδίου από τήν κόλαση του μεγάλου Φλωρεντινίου. Ήσαν στημένα μερικά παραπήγματα, όπου πρίν από λίγους μήνες ίσως στεγαζόταν κάποιο «τάγμα έργασίας» των ταλαίπωρων Έβραίων. Τώρα είχαν άπομείνει κάμποσα ζωντανά ξεφτίδια, πού φαίνεται πώς κάποτε ήσαν άνθρωποι. Σκελετωμένα σώματα, μέ ίχνη πάνω τους από κουρέλια, μόλις πού σαλεύανε από τήν άνημποριά. Καί τά πρόσωπα, δίχως άν-

θρωπιά, έμοιαζαν μορφές πληγωμένων ζώων πού ξεψυχούσαν. Προσπαθούσαν νά περπατήσουν και τρίκλιζαν, σκοντάφτανε πάνω στις πέτρες και τότε έτρεχε ό φύλακός τους, ένας Έβραϊός έξωμότης, και κατέβαζε μ' όρμη στό κουρελιασμένο σώμα τό γερμανικό του μαστίγιο. Κι οί στρατιώτες τής φρουράς καπνίζανε μέ άπάθεια κι' ούτε καν καταδέχονταν νά ρίξουν ένα βλέμμα έπιδοκιμασίας, πού τόσο πολύ τό άποζητούσε ό όμόφυλος έξωμότης.

Μερικά από τά άνθρωπινα εκείνα ύπολείμματα, στέκονταν ασάλευτα αντίκρυ στό τραίνο, μ' ένα βλέμμα κι εκείνο ασάλευτο, μέ τήν άντρική τους φύση γυμνή μπρός στά μάτια των έπιβατών. Είχαν άπολείπει τούς ζωντανούς εκείνους νεκρούς ή άνθρωπιά, ή άπάθεια του ζώου τούς είχε φορέσει τή μάσκα της, ή φυσική «αϊδώς», πού ξέρει αύθόρμητα ν' άντιδρά, ήταν κι εκείνη πεθαμένη μέσα τους. Καί πάρα κάτω, στό βάθος τής μικρής χαράδρας, ένα στενόμακρο σανίδι ζευγάρωνε τίς δύο της πλευρές. Κι ήσαν ύποχρεωμένες τούτες οί κινούμενες σκιές, μέ τήν άπειλή του τουφεκιού, νά κατεβαίνουν ως τή μικρή χαράδρα, νά στέκονται πάνω στό σανίδι κι από κεί νά κάμνουν τή φυσική τους ανάγκη. Κι ή χαράδρα ήταν τόσο βαθύς όχετός, όπου είχαν ταφεί πολλοί «κεκμηκότες» Έβραίοι, όπου μ' ένα παραπάτημα πέφτανε τούτα τά άνθρωπινα κουρέλια. Οί μεγάλοι σφαγείς τής ιστορίας ποτέ δέν είχαν έπινοήσει έναν τέτοιου είδους τάφο γιά τήν ανθρώπινη άξιοπρέπεια. Τούτο φαίνεται πώς ήταν προνόμιο του δικού μας «πολιτισμένου» αίώνα.

Είχα κουρνιάσει σέ μιά γωνιά του βαγονιού, μέ κλεισμένα τά μάτια από ντροπή και όδύνη. Ένοιωθα πώς ήμουν κι έγώ ένας συνένοχος στό μεγάλο εκείνο έγκλημα, γιατί δέν είχα τή δύναμη νά φωνάξω γιά τό σκότωμα τούτο τής άνθρωπιάς, γιατί δέν είχα τό κουράγιο ν' ακολουθήσω τούς συνανθρώπους μου τούτους στον τάφο τής μεγάλης ντροπής. Κι ή ντροπή μαζί μέ τήν όδύνη μου κορυφώθηκαν, όταν ένοιωσα νά φεύγει τό τραίνο από τή σκηνή τής δαντικής τραγωδίας. Καί νά συναποκομίζει τό άλλο φθηνό άνθρωπινο φορτίο, πούχε τό μέγα προνόμιο νάχει πάνω του κολλημένη τήν έτικέτα τής «άρίας φυλής».

Ο Γ. Θ. Βαφόπουλος (1904 -) διέτελεσε διευθυντής τής Δημότηκής Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης. Κύρια έργα του: «Τά ρόδα τής Μυρτάλης», «Έσθήρ», «Προσφορά», «Έπιθανάτια και σάτιρες». Ή ποιήσεις του ξεχωρίζε γιά τήν άρμονία, τήν ποιότητα και τή διαφάνειά της.

Τό κείμενο πού δημοσιεύουμε είναι από τίς «Σελίδες Αύτοβιογραφίας», τόμος Β', σελ. 168 - 182).

ΠΟΙΟΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΑΝ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σέ παλαιότερα τεύχη των «Χρονικῶν» δημοσιεύθηκαν, όπως θά θυμούνται οἱ ἀγαπητοὶ ἀναγνώστες, ἀγνωστες στίς λεπτομέρειές τους πτυχές ἀπὸ τὸ δράμα τῶν Ἑβραίων τῆς συμπτωτεύουσας. «Παρήλασαν» τότε ὁ Μέρτεν, οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν Ἑς – Ἑς, Ντέ Βισλιτσέντυ, Μπρύνερ, Γκέρμπινγκ, Ζίτα, ὁ διερμηνέας Ἀγκόπ Μπουντουριάν κ. ἄ. Εἴχαμε τότε ἀναφέρει ὅτι 46 περίπου χιλιάδες Ἰσραηλιτῶν μεταφέρθηκαν στὸ Ἀουσβιτς, τὸ Νταχάου καὶ τὰ ἄλλα κολαστήρια τοῦ Ράιχ, ὅπου πέθαναν, ὕστερα ἀπὸ φρικτὰ καὶ ἀπάνθρωπα βασανιστήρια. Ἀλλὰ, πῶς προετοιμάστηκε ἀπὸ τοὺς Ναζὶ τὸ «ἐπιτελικὸ σχέδιο» γιὰ τὴν ἐξόντωση τῶν Ἑβραίων τῆς συμπτωτεύουσας; Ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴν ἐξόντωση τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς Ἑλλάδος εἶχε ληφθεῖ ἀπὸ τὸν Χίτλερ ἀπὸ τὸ 1939 καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν κατάληψη τῆς Γαλλίας.

Ἡ «ὕλοποίηση» τοῦ σχεδίου εἶχε ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ τῆς «Ἀπερ», τὸ διαβόητο Φόν Κανάρη, στίς ὑπηρεσίες κατασκοπείας τοῦ Ράιχ στὴν Ἑλλάδα καὶ εἰδικότερα σέ ἓνα δυναμικὸ «τρίο» τὸν Χάνς Ρήγκλερ, τὸ δόκτορα Ζόργκε καὶ τὸ λοχαγὸ Ρούντολφ, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψη καὶ τίς ὁδηγίες τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου τῆς γερμανικῆς Πρεσβείας στὴν Ἀθήνα συνταγματάρχης Φόν Κλέμμ Χόχενπεργκ. Γιὰ τὸ «ἐβραϊκὸ ζήτημα» καὶ γιὰ τὴν ἀντιμτώπιση τῶν πρακτόρων τῆς Ἰντέλιτζες Σέρβις στὴν Ἀθήνα, πῆγε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1939 στὸ Βερολῖνο ὁ Ρήγκλερ, ὅπου ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες καὶ συνεργάστηκε μετὰ τὸν Φόν Κανάρη. Ἀλλὰ, πρὶν εἰδοῦμε τί ἀποφάσεις ἐλήφθησαν κατὰ τὴ συνάντησή ἐκείνη εἶναι ἀνάγκη νὰ σκιαγραφήσουμε σέ γενικὲς γραμμὲς τὴν «προσωπικότητα» τοῦ Χάνς Ρήγκλερ, ὁ ὁποῖος, μπορεῖ νὰ μὴν ὑπῆρξε «δήμιος» γιὰ τοὺς Ἑβραίους τῆς Ἑλλάδος, ὅμως, συνέβαλε καὶ αὐτὸς «κατὰ δύναμη» στίς διώξεις καὶ τὴν καταστροφὴ τους.

Ὁ Ρήγκλερ ἦλθε στὴν Ἑλλάδα τὸν Ἰούλιο τοῦ 1937 μετὰ πλαστὸ ἀγγλικὸ διαβατήριό ως Οὐίλλιαμ Λάινος, παραγωγὸς κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ ζωγράφος. Προηγουμένως εἶχε ἐκπαιδευτεῖ μετὰ ἐπιτυχία στὴ σχολὴ κατασκόπων, τὴν Ἀγκέντε Σχούλε τοῦ Ζάχσεν Χάουζεν, ὅπου ἐφοίτησε τέσσερα χρόνια. Ἀνῆκε στὴν «Ἀπερ», τὴ γερμανικὴ δηλαδὴ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία κατασκοπείας, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἦταν, ὅπως προαναφέραμε, ὁ Φόν Κανάρης.

«Ὅταν ἐφθασα στὴν Ἀθήνα», γράφει στὰ ἀπομνημονεῦμά του ὁ Χάνς Ρήγκλερ, «δὲν εἶχα πλέον καμμίαν ἀχέσιν οὔτε μετὰ τὸ ἐπάγγελμά μου οὔτε μετὰ τὴν ἐθνικότητά μου οὔτε μετὰ τὸ ὄνομά οὔτε μετὰ τὸ πρόσωπό μου. Δὲν ἤμουν πιά ὁ ἠλεκτρολόγος-μηχανολόγος πτυχιούχος τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ Μονάχου, δὲν ἤμουν Γερμανὸς ἀπὸ πατέρα γνωστὸ ζωγράφο τοῦ Βερολίνου καὶ μητέρα Ἑλληνίδα, τὸ ὄνομά μου δὲν ἦταν γερμανικὸ καὶ τὸ πρόσωπό μου εἶχε ριζικὰ ἀλλάξει ἀπὸ τίς πλαστικές ἐγχειρήσεις πού εἶχα ὑποστῇ στὸ «Γκεμάιν – Ὀσπιτάλ» τοῦ Φριντενάου. Ἔτσι, εἶχα διακόψει κάθε σχέσι καὶ κάθε γνωριμία μετὰ τὸ παρελθόν, εἶχα ἀποχαιρετήσῃ τοὺς δικούς μου, πού ἔμεναν στὴ συνοικία Στοῦγκλι τοῦ Βερολίνου καὶ ἤμουν, γι' αὐτούς, ἓνα πρόσωπο πού χανόταν μέσα στὸ ἀγνωστο γιὰ νὰ ξαναφανερωθῇ μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου».

Τὸ ἀτύχημα εἶναι ὅτι οἱ ἐλληνικὲς ὑπηρεσίες ἀντικατασκοπείας, δὲν ἀντιλήφθηκαν ἐξ ἀρχῆς τὸν πραγματικὸ ρόλο τοῦ Γερμανοῦ κατασκόπου. Μάλιστα, ὁ ὑπουργὸς Τύπου καὶ Τουρισμοῦ Νικολοῦδης, δέχθηκε μετὰ πολλὴ προθυμία τὸν Ρήγκλερ, γιατί ὁ τελευταῖος βεβαίωσε τὸν Ἕλληνα ὑπουργὸ ὅτι θά γύριζε κινηματογραφικὴ ταινία μετὰ θέμα τίς ἀρχαιοτέτες καὶ τίς ὁμορφιές τῆς Ἑλλάδος. Τὰ καθήκοντα πού ἀνατέθηκαν στὸν Ρήγκλερ, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἐγκατάσταση μυστικῶν ἀστυμάτων, τὴ φωτογράφιση πολεμικῶν ἐγκαταστάσεων, ἀεροδρομίων, λιμένων κ.λ.π. ἦταν ἡ

Ὁ διαβόητος Φόν Κανάρης, ἀρχηγὸς τῆς Ἀπερ

παρακολούθηση καὶ καταγραφή τῶν διερχομένων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα Πολωνοεβραίων, Γερμανοεβραίων κ.λ.π. Τῶν Ἰσραηλιτῶν αὐτῶν, ὅσοι ἔμεναν στὴν Ἑλλάδα, πλήρη στοιχεῖα γράφονταν σέ εἰδικὲς καταστάσεις καὶ στέλλονταν στὸ Βερολῖνο.

Προαναφέραμε ὅτι ὁ Χάνς Ρήγκλερ πῆγε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1939 στὴ Γερμανία καὶ συναντήθηκε μετὰ τὸν Φόν Κανάρη. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς «Ἀπερ» διέταξε τότε τὸ Γερμανὸν κατασκοπεύ, ἀμέσως μὲν θά ἐπέστρεφε στὴ χώρα μας, νὰ συντάξῃ λεπτομερικὸν κατάλογο μετὰ πλήρη στοιχεῖα τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος. «Κατὰ τὸ ταξίδι μου στὸ Βερολῖνο», θυμᾶται ὁ Ρήγκλερ, «ὁ Φόν Κανάρης μου ἐζήτησε νὰ καταρτίσω μετὰ πλήρη κατάλογο τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος μετὰ ὄνομα, πατρώνυμον, οἰκογενειακὴν κατάστασιν, ἐπάγγελμα, τόπο διαμονῆς καὶ διευθύνσιν κατοικίας. Τὴν ἐργασία αὐτὴ ἀνέλαβεν ἐπίσης ὁ Ἐγκμὸν Κοντουμάς, ὁ ὁποῖος ἔθεσε ἀμέσως εἰς κίνησιν ἓνα συνεργεῖο ἐκ τριάντα ἀτόμων ἐκ τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα ἐκίνηθησαν πρὸς τὴ Θεσσαλονικὴ. Ἐκεῖ συνεδέθησαν μετὰ τὸν ἀρχιπράκτορα τῆς «Ἀπερ» Βαλεντίνον Φίσερ, ὁ ὁποῖος διηύθυνε εἰς τὴν Μακεδονικὴν πρωτεύουσιν τίς ἐπιχειρήσεις Χέλμουθ Σάιφελ, δηλαδὴ τίς ἐπιχειρήσεις τῆς «Ἀπερ», γιατί οἱ ἐπιχειρήσεις Σάιφελ εἶχαν γίνει μετὰ κεφάλαια τῆς «Ἀπερ». Ἐπίσης ὁ Φόν Κανάρης μου ἐζήτησε πίνακα τῶν ἐν Ἑλ-

λάδι ἐλευθεροτεκτόνων (μασόνων). Καί ἡ ἐργασία αὐτή ἀνετίθη ἐπίσης εἰς τὸν Ἑγκμόν Κοντουμάν. — Ὅλοι αὐτοί, Ἑβραῖοι καὶ ἐλευθεροτέκτονες, εἶναι φανατικοὶ ἐχθροὶ τοῦ Ράιχ, μὲν εἶχε πεῖ ὁ Φὼν Κανάρης. Ὅταν ἀργότερα τὰ γερμανικὰ στρατεύματα εἰσῆλθαν στὴ Θεσσαλονίκη, εἶχαν εἰς χεῖρας των τοὺς πίνακες ἐπτά χιλιάδων ἑβραϊκῶν ψυχῶν».

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ρήγκλερ, δύο πράκτορες τῶν γερμανικῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν, ὁ Βαλεντίνος Φίσερ καὶ ὁ Ἑγκμόν Κοντουμάς, ἦταν ἐκεῖνοι ποῦ, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ Ρήγκλερ, προετοίμασαν τὸν κατάλογο τῶν Ἑβραίων τῆς Θεσσαλονίκης. Ὁ Φίσερ ἦταν διευθυντὴς τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς ἐταιρίας Σαίφελ στὴ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα. Ὁ Σαίφελ, ἐγκατεστημένος πολλὰ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο στὸ Βόλο, ἦταν ἀντιπρόσωπος διαφόρων γερμανικῶν οἰκῶν καὶ εἰσαγωγέας ἀλυσιστικῶν μηχανῶν καὶ ἄλλων γεωργικῶν ἐργαλείων. Ὁ Φίσερ, ἐκτός τῶν ἄλλων, ἀσκούσε καὶ οἰκονομικὴ κατασκοπεῖα. Ἀπὸ τὴ θέσις αὐτὴ εἶχε ἐπισημάνει καὶ καταγράψει καὶ τὶς σπουδαιότερες ἑβραϊκὰς ἐπιχειρήσεις, σὲ πολλὰς ἀπὸ τὶς ὁποῖες εἶχε πράκτορες. Ἡ κατασκοπευτικὴ καὶ ἀντιεβραϊκὴ δραστηριότητα τοῦ Φίσερ ἀποκαλύφθηκε, ὅταν ὁ μοιράρχος Γεώργιος Ὑετίων, ποῦ ὑπηρετοῦσε στὴν ἐλληνικὴ ἀντικατασκοπεῖα, κατὰφερε νὰ παίρνει ἀντίγραφα τῶν ἐκθέσεων ποῦ τακτικὰ ἔστελνε ὁ Φίσερ στὸν Φὼν Κλέμμ Χόχενπεργκ.

Ὁ Ἕλληνας ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς κατὰφερε νὰ «ρίξει» στὴ γραμματεῖα τοῦ Φίσερ ἕνα πράκτορά του. Γιὰ τὸν Φίσερ γράφει ὁ Ρήγκλερ: «Στὴν πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας ὁ Βαλεντίνος Φίσερ εἶχε σημειώσει ἐξαιρετικὴ δρᾶσι. Μὲ τὸ δίκτυο τῶν πρακτόρων του εἶχε κατάρτισει πληρεῖς πίνακας τῶν ἐπτά χιλιάδων Ἑβραίων τῆς Θεσσαλονίκης, μὲ ὄνομα, ἐπώνυμο, ὄνομα πατρός, γενεαλογικὰ στοιχεῖα, διεύθυνσιν κατοικίας, κατάστημα καὶ εἶδη ἐμπορίου κ.λ.π. Ταυτοχρόνως εἶχε πυκνότερον δίκτυον καὶ διεξήγαγεν οἰκονομικὴν κατασκοπεῖαν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ὀλόκληρον τὴν Βόρειον Ἑλλάδα. Μεταξύ τῶν πρακτόρων του ἦσαν ὑπάλληλοι ἐμπορικῶν συλλόγων καὶ ἐπιμελητηρίων, συνδικαλισταί, δημόσιοι ὑπάλληλοι οἰκονομικῶν ὑπηρεσιῶν κ.λ.π. Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἐνδιέφερε πολὺ τὴν γερμανικὴν κυβερνήσιν, ἡ ὁποία εἶχε πάντοτε στὰ πρόγραμμά της νὰ κατακτήσῃ οἰκονομικῶς τὴν Ἑλλάδα, δημιουργοῦσα

Ὁ Ἑγκμόν Κοντουμάς. Κατάσκοπος τοῦ Ράιχ καὶ πληροφοριοδότης τῶν κινήσεων καὶ τῆς διαμονῆς τῶν Ἑβραίων στὴν Ἑλλάδα.

μὴν μοναδικὴν ἀγοράν διὰ τὴν βιομηχανίαν της. Τὶς ἐκθέσεις του ὁ Βαλεντίνος Φίσερ ἐρχόταν στὴν Ἀθήνα καὶ τὶς παρέδιδε ὁ ἴδιος στὸν συνταγματάρχην Φὼν Κλέμμ Χόχενπεργκ, στρατιωτικὸ μας ἀκόλουθο στὴν Ἀθήνα».

Ὁ Φίσερ, διέθετε δεκάδες πράκτορες στὴ Θεσσαλονίκη, οἱ ὁποῖοι διακρίνονταν γιὰ τὰ «φιλοεβραϊκά» τους αἰσθήματα καὶ γιὰ τὴ «συνεργασία» τους μὲ διοικητικὰ καὶ οἰκονομικὰ στελέχη τῆς κοινότητος. Οἱ κυριότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἦταν: 1) Ὁ Ρουμάνος ὑπὴκοος καὶ ἄλλοτε διευθυντὴς Τραπεζῆς στὴ Ρουμανία Ἀδάμ Κλότς. Ὁ Κλότς, ἦταν γαμπρὸς τοῦ καπνεμπόρου τῆς Θεσσαλονίκης Ἑκτορος Μπούχνερ. Καὶ ὁ Μπούχνερ ἦταν ἀρχηγὸς γερμανικοῦ κλιμακίου στὴ Συμπρωτεύουσα καὶ εἶχε τὰ γραφεῖα του στὸ Μέγαρο Κονιόρδου. Κατὰ τὴν κατοχὴ ἐμφανίστηκε μὲ στολὴ λοχαγοῦ. 2) Ἡ κόρη τοῦ Φίσερ Μάργκετ, ποῦ εἶχε πανδρευθεῖ τὸ γιό τοῦ Κλότς, ἀπὸ τὸν ὁποῖο χώρισε ἀργότερα. Ἡ Μάργκετ ἦ-

ταν ἀργότερα σπουδαῖο στέλεχος τῆς γερμανικῆς Πρεσβείας τῶν Ἀθηνῶν καὶ διετέλεσε μέχρι τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἰδιαιτέρως γραμματέας τοῦ Ἀκολουθοῦ Τύπου Χέρμπερτ Σβαϊρμπελ. 3) Στὸ δίκτυο τοῦ Φίσερ ἀνῆκαν ἀκόμα ὁ Γερμανὸς μηχανικὸς Γιόχαν Μίλλερ, ὁ ἐμπορος Ροβέρτος Ρουτζιέρο, ὁ Γερμανὸς ὑποπρόξενος Θεσσαλονίκης Δακολφίντε καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ἀλλά, ὅπως εἶπαμε, ἐκτός ἀπὸ τὸν Φίσερ καὶ τὴν «παρέα», τοῦ σπουδαῖο ρόλο στὴ συγκέντρωση στοιχείων γύρω ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐιδικότερα τῆς Θεσσαλονίκης ἔπαιξε καὶ ὁ Ἑγκμόν Κοντουμάς. Ὁ Κοντουμάς ἦταν Γερμανὸς ἀπὸ προγόνους Ἕλληνες, ποῦ εἶχαν ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἐγκατασταθεῖ στὴ Γερμανία. Σπούδασε ἠλεκτρολόγος—μηχανολόγος καὶ στὴ συνέχεια ἐκπαιδεύτηκε στὴ σχολὴ κατασκόπων. Στὴν Ἑλλάδα ἦλθε τὸ 1937 μὲ σκοπὸ τὴν κατασκοπεῖα ὑπὲρ τοῦ Γ' Ράιχ. Διορίστηκε στὴν Τηλεφωνικὴ Ἑταιρία Ἀθηνῶν, ὅπου διέθετε δίκτυο γιὰ τὴν παρακολούθησιν τῶν τηλεφωνικῶν συνδιαλέξεων διπλωματικῶν, πολιτικῶν, στρατιωτικῶν κ. ἄ. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1939 ὁ Κοντουμάς ἔγινε στρατολόγος πρακτόρων τοῦ Ἄξονα μεταξύ Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ πληροφοριοδότης τῶν κινήσεων τῶν Ἑβραίων τῆς Ἑλλάδος. Στὸ ρόλο αὐτὸ τὴν ἐβοήθησε ἡ ἐρωμένη του, ἡ ὠραιότατη Λουίζα Σβάρτς, Γερμανίδα, κόρη τοῦ Καρόλου Σβάρτς, τεχνικοῦ διευθυντοῦ τῆς Τηλεφωνικῆς Ἑταιρίας.

Τὸ δίκτυο Κοντουμά διαλύθηκε μετὰ ἀπὸ ἐπιτυχὴ ἐνέργεια τοῦ προϊστάμενου τοῦ ἀντιγερμανικοῦ τμήματος τοῦ ἐλληνικοῦ Κέντρου Ἀλλοδαπῶν, ἀστυνόμου Γεωργ. Οἰκονομοπούλου.

Στὴν κατασκοπεῖα καὶ τὶς «προγραφές» τῶν Ἑβραίων ὁ Κοντουμάς εἶχε, ἐκτός ἀπὸ τοὺς συνεργάτες του τῆς Τηλεφωνικῆς Ἑταιρίας, καὶ ἕνα σημαίνοντα πράκτορα τῆς «Ἀψερ», τὸν Ἑρρίκο Μάισνερ, Ἕλληνα γερμανικῆς καταγωγῆς. Ὁ Ἑρρίκος Μάισνερ καὶ ὁ ἀδελφός του ἀγαποῦσαν ὅσο τίποτα περισσότερο τὴ Γερμανία καὶ μισοῦσαν τοὺς Ἕλληνες ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἑβραίους τῆς Ἑλλάδος. Γιὰ τοὺς τελευταίους οἱ ἀδελφοὶ Μάισνερ, ὁ Ἑγκμόν Κοντουμάς καὶ κυρίως ὁ Χάνς Ρήγκλερ ὑπῆρξαν οἱ «προπομποὶ» τῆς μεγάλης θυσίας τοῦ ἑβραϊκοῦ στοιχείου τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ ὁποῖο προπολεμικῶς ἀποτελοῦσε μὴ κομψὴν προόδου καὶ δημιουργίας γιὰ ὀλόκληρο τὸ βορειοελλαδικὸ χωρὸ.

Λίγο πριν τήν έκτέλεση

Πολλοί πιστεύουνε ότι, εκτός από τό 'Αουσβιτς, τό Μπρεγκένανου, τό Μπέργκεν Μπέλεν και τό Νταχάου, δέν υπήρχαν σ' άλλα στρατόπεδα 'Εβραίοι. Λάθος. Όλα άνεξαίρετα, άκόμα και τά πιο άσημαντα, άκόμα κι αυτά πού θεωρούνταν στρατόπεδα στρατιωτικών αϊχμαλώτων, είχαν άμέτρητα από τά τραγικά αυτά πλάσματα πού χρησιμεύαν σάν πειραματόζωα σ' άπειρους φονιάδες τής ναζιστικής κτηνωδίας.

Εδώ στό Ράβενσμπουργκ, οι Γερμανοί κάνανε ένα σωρό άγριότητες σ' όλους τους εκκατεκρινένους. Ίδιαίτερα στις γυναίκες, πού ως τόν 'Ιανουάριο του 1945 ήτανε περισσότερες από τούς άντρες. 'Η τροφή μόλις έπαρκοῦσε γιά νά διατηρηθούνε στή ζωή κι ασφαλώς δέν ήτανε άρκετή γιά νά τίς κρατήσει σέ κατάσταση νά έργαστούνε. Οι κρατούμενες ήτανε τόσο πεινασμένες, ώστε τρώγανε ώμες φλούδες από πατάτες και κομμάτια χορταρικών πού βρισκανε, άν βρισκανε, έξω από τό μαγειρείο. Και τούτο ήτανε φυσικό, άφού τό καθημερινό συσσίτιο ήτανε ένα φλυτζάνι καφέ «έρζατς» τό πρωί, μία λαχανόσουπα τό μεσημέρι, χωρίς λάδι ή βούτυρο, και είκοσι δρόμια ύποτιθέμενο ψωμί, από άλεύρι ξερών λούπινων. Τό βράδυ δέν τούς δίνανε σχεδόν τίποτα. Καμιά φορά μονάχα τούς προσέφερε μια κουπά τσάι του βουνού, χωρίς ζάχαρη φυσικά. 'Ολ' αυτά, βέβαια, ήτανε γνωστά στή διοίκηση του στρατόπεδου, αλλά ποτέ δέν γίνηκε τίποτα γιά τή βελτίωση των συνθηκών ζωής.

Τά μέλη του προσωπικού κλέβανε γιά τόν έαυτό τους και τίς οικογενείες τους μεγάλες ποσότητες τρόφιμα, πού προορίζονταν γιά τίς εγκάθειρτες. Κι όταν οι δεσμοφύλακες κλέβανε άκόμα και τά δέματα του 'Ερυθρού Σταυρού, πού φτάνανε από καιρό σέ καιρό, ύποχρεώνανε τούς κρατούμενους, άντρες και γυναίκες, μέ τήν άπειλή τής θανάτωσης, νά ύπογράφουνε αποδείξεις παραλαβής τους. Νά τί γράφει σχετικά μία από τίς πρώην εγκάθειρτες, στό προσωπικό της ήμερολόγιο, ή Σέιλα Μάρνερ: «Αυτός ο έπιλοχίας, ο Χέρμπερτ Στόφερ, έκανε ό,τι μπορούσε γιά νά μάς βασανίζει μέ τόν πιο σκληρό και άπάνθρωπο τρόπο. Όταν ή Μαριάνε Κόροβιτς, ή Σάσα Πετροπούλου, ή Σοφία Πατέρη, ή Είρήνη Λαμπροπούλου, ή 'Ελένη Κούσκουλα, ή 'Αναστασία Φωτιάδη, ή Κλάρα Γκαζές, ή Λέα Ματαρέσο, ή Ρετζίνα 'Αλχανάτη, ο Γιώργος 'Αφεντούλης, ο Γιώργος Ζωγράφος, ο 'Αντρέας Τρικαλινός, ο Βενιαμίν 'Εσκεναζή, ο 'Ιωσήφ Πίντο κι ο Μεναχέμ Σακής, άρνηθήκανε νά ύπογράφουνε ό,τι παραλάβανε δέματα του 'Ερυθρού Σταυρού, ο Στόφερ τούς άπέιλησε ότι θά τούς ξεκάνει».

Κι ή Σέιλα Μάρνερ συνεχίζει: «Τό ίδιο βράδυ κιόλας, μπήκε στό θάλαμο μας μαζί μέ δυό άλλους στρατιώτες, ξεχώρισε όλους αυτούς πού άνέφερα πιο πάνω και τούς δήλωσε γιά τελευταία φορά: «'Η ύπογράφετε ή σάς στέλνω άπόψε μέ τό πρώτο τραίνο στόν άλλο κόσμο!» Οι 'Ελληνες κι οι 'Εβραίοι, πού ήτανε άποφασισμένοι νά πεθάνουνε, άπαντήσανε: «Νά μάς στείλεις όπου θέλεις. 'Εμείς δέν ύπογράφουμε». Τότε γίνηκε μεγάλο κακό, γιατί ο Στόφερ δέν περίμενε μία τέτοια έντονη αντίδραση. Γοργά, διέταξε τούς δυό στρατιώτες του, νά τούς πάρουνε και νά τούς πάνε στό «μπακχάουζ», δηλαδή στό φούρνο. Αυτό δέν ήτανε

«'Η ύπογράφετε ή σάς στέλνω άπόψε, μέ τό πρώτο τραίνο, στόν άλλο κόσμο!»

μονάχα άπειλή. 'Ο σκοπός του ήτανε νά τούς στείλει πραγματικά στόν άλλο κόσμο, καίγοντάς τους. Όμως τή στιγμή εκείνη έμφανίστηκε στό θάλαμο ο λοχαγός Βάλτερ Γκράουτχοφ, πού είχε έρθει τελευταία προσωρινός διοικητής του στρατοπέδου του Ράβενσμπουργκ. 'Αμα τόν είδε ο έπιλοχίας, κέρωσε. Γιατί ήξερε από άλλες φορές πως ο άξιωματικός αυτός δέν σήκανε άσπεία. 'Ο Γκράουτχοφ ρώτησε τί τρέχει. 'Ο Στόφερ δικαιολογήθηκε μ' ένα σωρό ψευτιές. Τίποτα όμως άπ' όλ' αυτά πού είπε στό διοικητή δέν έπιασε. Γιατί, μέ τή σειρά του, κάλεσε κι αυτός μέσα πέντε στρατιώτες και διέταξε νά άφοπλίσουνε τούς δυό στρατιώτες και τόν έπιλοχία. Οι διαμαρτυρίες του Στόφερ δέν έφεραν κανένα άποτέλεσμα. Οι στρατιώτες του άξιωματικού πήραν τούς συναδέλφους τους και έξαφανίστηκανε. Μέ τόν τρόπο αυτό, οι δεκαπέντε κρατούμενοι γλιτώσανε από σίγουρη έκτέλεση, τήν τελευταία άκριβώς στιγμή».

Όλοι αυτοί πού άναφέρει ή Σέιλα Μάρνερ στό ήμερολόγιό της, ήτανε 'Ελληνες και 'Ελληνίδες. Οι 'Εβραίοι και οι 'Εβραίες ήτανε από διάφορες πόλεις και νησιά τής 'Ελλάδας: 'Από τή Θεσσαλονίκη, από τή Λάρισα, από τά Γιάννενα, από τήν Κέρκυρα κι από άλλου. Τό παράξενο ήτανε ότι ο Χέρμπερτ Στόφερ κι οι δυό στρατιώτες του δέν ξαναφανήκανε στό στρατόπεδο. Καθώς μαθεύτηκε μετά από τήν άπελευθέρωση, και συγκεκριμένα κατά τή δίκη των εγκληματιών πολέμου, τούς είχε έκτελέσει ο λοχαγός Γκράουτχοφ μέ τή μικρή «άντιστασιακή» του ομάδα, πού είχε χίσει τήν καταπληκτική της δράση τόν τελευταίο ένα ή ένάμισή μήνα πριν τό τέλος του πολέμου. Τό σπουδαιότερο ήτανε πως ή ομάδα αυτή έκανε άληθινά θαύματα και μέρα μέ τή μέρα, ώρα μέ τήν ώρα, άπλωνε, μεγάλωνε και άφιευε. Όλοι όσοι βρίσκονταν κοντά στό λοχαγό, προσέφεραν ό,τι μπορούσανε στόν παράξενο αυτόν άγώνα, πού κανένας δέν ήξερε ποιο θά ήταν τό τέλος του. Μέσα στήν ομάδα αυτή, εκτός από τούς 'Ελληνες, τούς 'Εβραίους, τούς Νορβηγούς και τούς Γάλλους, υπήρχαν και μερικοί

καθαρόαιμοι Γερμανοί, που είχανε έρθει νά συνεργαστούν με τ' λοχαγό.

Τά 'Ες 'Ες καί ή Γκεστάπο, διαισθάνονταν πώς κάτι γινότανε γύρω τους. Πρώτα απ' όλα είχανε άρχισεί νά ψάχνουνε νά βρουνε τόν έπιλοχία Στόφερ καί τούς δυό στρατιώτες του. 'Ο πρώτος που κατάγγειλε τήν έξαφάνισή του ήτανε ό Γκράουτχοφ. Τότε βρεθήκανε μερικοί «μάρτυρες», άνθρωποι του λοχαγού φυσικά, που είπανε στήν ανάκριση, που κάνανε τά 'Ες 'Ες, ότι ό Στόφερ ήτανε άποφασισμένος νά λιποταχτεί μαζί με μερικούς στρατιώτες του, έπειδή φοβότανε πώς ή Γερμανία θά ήττηθεί κι έπειδή δέν μπορούσε πιά ν' άνεχθεί τούς συνεχείς βομβαρδισμούς που κάνανε τά συμμαχικά άεροπλάνα. Στήν πραγματικότητα, είχανε άρχισεί πολλές λιποταξίες κι οι γκεσταπίτες, όσους καταφέρνανε νά πιάσουνε, τούς έκτελούσανε έπιτόπου γιά «παροδειγματισμό».

Γιά τόν Χίτλερ ό πόλεμος ήτανε μονάχα άριθμοί καί σημεία με μπλέ καί κόκκινο μολύβι πάνω στους έπιτελικούς χάρτες. Δέν παρακολουθούσε ούτε καν τά ντοκουμέντα-σμένα φίλμ καί τίς καταστροφές των βομβαρδισμών, που θά του δίνανε μιά άμυδρή ιδέα τής πραγματικότητας. Τί ήξερε γιά τούτη τήν πραγματικότητα; Οι άνθρωποι που τόν περιστοιχίζανε, προσπαθούσανε νά μήν του άναφέρουνε τίποτα τό δυσάρεστο, γιά νά μή διαλύσουνε τήν αύταπάτη του πώς όλα πηγαίνουνε εύχάριστα. 'Όταν μιά φορά ό συνταγματάρχης Κάρλ Ράινχαρτ του έξήγησε με τρόπο ότι τόν τελευταίο αυτό καιρό παρατηρηθήκανε μερικές λιποταξίες στό στρατό, τούτος κούνησε με περίσκεψη τό κεφάλι του καί δήλωσε χωρίς νά ξαφνιαστεί:

— Γνωρίζω καλά ποιοί είναι αυτοί που δραπετεύουνε. Μήν τούς κατηγορείτε καί μήν τούς άποκαλείτε δειλούς. Είναι άνθρωποι μου καί στενοί συνεργάτες μου. Είναι αυτοί που θά δώσουνε τό τελειωτικό χτύπημα σ' αυτά τά σιχαμερά έρπετα: Στους Ρώσους, στους Έγγλέζους καί στους Άμερικάνους.

Πιστευε πώς αυτοί που λιποταχτούσανε απ' τίς τάξεις τους, πηγαίνουνε τάχα νά ένισχύσουνε τήν «ΒΕΡΒΟΛΦ», που είχε δημιουργηθεί με δική του έντολή. Αυτή τή «ΒΕΡΒΟΛΦ» είχε άποφασίσει νά χτυπήσει ό Βάλτερ Γκράουτχοφ με τίς ομάδες του. Σέ μιά από τίς ομάδες του είχε βάλει έπικεφαλής τόν Έλληνα άξιωματικό Γιώργο Καλευρά, που έδρασε με θαυμάσιο τρόπο ένάντια σέ μερικούς γκεσταπίτες που πηγαίνουνε γιά άλλαγή φρουράς. Μαζί του είχε τό Γιάννη Ξενοπούλου, τό Μανώλη Κωνσταντουράκη, τό Μενασέ Φραγγή καί τόν Άλμπέρτο Μπερεσή. Ήτανε μεσάνυχτα τής 16ης Μαρτίου 1945, μ' ένα κρύο διαπεραστικό. Ή ήσυχία που άπλωνότανε πάνω από τό κοιμισμένο καί βυθισμένο στό σκοτάδι Βερολίνο, διακόπηκε ξαφνικά από τό άνατριχιαστικό ούρλιαχτό των σειρήνων.

Τούτες τίς τελευταίες μέρες οι Γερμανοί ένγκαταστήσανε μέσα στήν πόλη άποθήκες με πυρομαχικά. Κανένας δέν ήτανε σίγουρος γιά τό που θά πέσουνε οι μπόμπες, που έρχόντουσαν νά ρίξουνε τά συμμαχικά βομβαρδιστικά. Χτυπούσανε τά δόντια από τό κρύο καί τήν άγωνία καί τά μάτια άνήσυχια ψάχνανε τό σκοτεινό ούρανό, προσπαθώντας νά μαντέψουνε τήν κατεύθυνση που έπρόκειτο νά πάρουνε τ' άεροπλάνα. Δέν ήτανε δέκα καί είκοσι. Ήτανε εκατοντάδες. Σειρές άτέλειωτες, που έρχόντουσαν νά ρίξουνε τό βαρύ τους φορτίο πάνω από τήν κατεστραμμένη πόλη. Τότε άκριβώς, ό Γιώργος Καλευράς, που κατοικούσε στήν Άθήνα στήν οδό Ίσμηνης 28 κι είχε πιστεί με τή συντροφιά του στους Τσακαίους τής Εύβοιας τή στιγμή που έτοιμάζονταν νά ξεκινήσουν γιά «κάτω», είδε τούς γκεσταπίτες που πηγαίνουνε ν' αλλάξουνε φρουρά ή νά ένισχύσουνε τούς βομβαρδιστές που χειρίζονταν τ' άντιαεροπορικά πολυβόλα.

Στιγμιότυπο από τήν έκδήλωση στό 16ο Δημοτικό Σχολείο.

Μνημόσυνο γιά τά σφαγιασθέντα 12.000

Έβραίοπουλα τής Θεσσαλονίκης

Μνημόσυνο γιά τά 12.000 Έβραίοπουλα τής Θεσσαλονίκης, που μεταφέρθηκαν κατά τό 1942 από τούς Ναζί καί χάθηκαν στά κρεματόρια τής Κρακοβίας (Πολωνία). Τελέσθηκε στό 16ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης (περιοχή 151).

Στήν έκδήλωση, παρέστησαν πολιτικές καί στρατιωτικές άρχές, εκπρόσωπος του Δήμου, οι διδάσκαλοι καί πολλοί Έσραηλίτες τής Θεσσαλονίκης. Προσεφώνησε ό διευθυντής του Σχολείου κ. Χρ. Άλεξόπουλος καί στήν συνέχεια ό κύριος όμιλητής κ. Κων. Μαυρίκης, εκπρόσωπος του συλλόγου γονέων καί κηδεμόνων του Σχολείου, άναφέρθηκε στό ιστορικό τής έξοντώσεως των παιδιών, καυτηριάζοντας τή μεγάλη γενοκτονία. Στή συνέχεια μίλησε εκπρόσωπος τής Έσραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης ενώ άργότερα μαθητές του 16ου Σχολείου, καθώς καί παιδιά τής Έσραηλιτικής Κοινότητας, άπήγγειλαν ποιήματα.

Στήν έκδήλωση έλαβε μέρος ή μικτή παιδική χορωδία καί όρχήστρα του Ιερού ναού Παναγούδας, υπό τή διεύθυνση του κ. Σάκη Άραμπατζή. Οι παρεμεισκόμενοι, δεξιώθηκαν τέλος από τό Σύλλογο γονέων καί κηδεμόνων του Σχολείου.

Ως γνωστόν τό μνημόσυνο αυτό τελείται κάθε χρόνο, υπέρ των ψυχών των 12.000 παιδιών, στό 16ο Δημοτικό Σχολείο, τό οικόπεδο του όποιου έκτάσεως συνολικά 3.000 τετρ. μέτρων, έχει δωρίσει σ' αυτό ή Έσραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης.

(Από τίς έφημερίδες τής Θ/νίκης, τής 24 - 2 - 1981).

Ήτανε δεκατρείς, Γρουσούζικος άριθμός. 'Ο Καλευράς δέν έχασε καιρό. Καθώς περνούσανε άνύποπτοι πολύ κοντά του, σ' ένα του νόημα, τό έπαναληπτικά των παλικαριών του ξεράσανε τή φωτιά τους. Κανένας δέν γλίτωσε. Καί τήν άλλη μέρα, όταν τούς βρήκανε νεκρούς, είπανε πώς τούς πολυβολήσανε οι Ρώσοι, οι Έγγλέζοι κι οι Άμερικάνοι. Τό αίώνιο παραμύθι, που γινότανε όμως πιστευτό. Γιατί οι σκοτωμένοι από τούς πραγματικούς βομβαρδισμούς κάθε μέρα σχεδόν, ήτανε άμέτρητοι.

(Ί'Ο Γ. Β. *Ιωαννίδης, συγγραφέας καί δημοσιογράφος έχει άσχοληθεί ειδικά με θέματα — έρευνες από τήν περίοδο τής γερμανικής κατοχής κι έχει γράψει πολλά βιβλία σχετικά).

ΜΑΖΙ ΜΕ Τ' ΑΛΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ...

Ένα χλιαρό άνοιξιάτικο σούρουπο του 1946, πριν καλά-καλά σκοτεινιάσει, απ' το τραίνο π' άγκομαχούσαν ακόμα στο συνοριακό σταθμό της Δοϊράνης, κατέβηκεν ένα ζευγάρι ηλικιωμένων. Μουδιασμένοι απ' το ταξίδι βάδιζαν τρικλίζοντας προς ένα χωροφύλακα, που στεκόταν καπνίζοντας στην πλατφόρμα του σταθμού και κάτι ρώτησαν.

Ό χωροφύλακας έδειξε με το χέρι του έμένα, που έτοιμαζόμουν να έπιστρέψω στο φυλάκιο.

— Καλέ, σείς είσθε ό διμοιρίτες;

— Ναί, έγω.

— Έμπορείτε να μάς δείξετε έναν τάφο;

— Ποιανού κυρία μου;

— Του γιου μου που σκοτώθηκε στο φυλάκιο σας πριν πέντε χρόνια! Τότε, τό 1941, κατά την είσβολή των Γερμανών... Μου μιλούσε γρήγορα - γρήγορα ή καημένη μάνα και τά χέρια της, που βαστούσαν ένα μπουκέτο τριαντάφυλλα, έτρεμαν ελαφρά...

Στό δρόμο μούπαν πώς είναι 'Ισραηλίτες απ' τή Θεσσαλονίκη και πώς έρχόντουσαν απ' τό Παρίσι γιά να προσευχηθούν στόν τάφο του παιδιού τους. Άκουγα τή γεμάτη πόνο κι άναφυλλητά διήγηση της χαροκαμένης μάνας πούχε χάσει, όπως μ' άφηγείτο, κι άλλα δυό παιδιά της στό Άουσβιτς κι έρχόταν στή μνήμη μου ή ιστορία του ήρωϊκού παιδιού της, όπως τήν άκουσα από συγκινημένους χωρικούς της περιοχής.

Όταν οι λυσσασμένοι Γερμανοί κατάλαβαν ότι ή Γραμμή Μεταξά κρατούσε σταθερά κι έμπόδιζε τήν κεραυνόβολα προχώρησή τους στό έσωτερικό της χώρας μας, άλλη φάλαγγά τους, σπάζοντας τις προς τή Βουλγαρία σερβικές όχυρώσεις, ήρθε να υπερφαλαγγίσει τήν άμυνά μας απ' τό γιουγκοσλαβικό έδαφος, πού φυσικά είμαστε άνοήρωτοι.

Έτσι μπροστά στο φυλάκιο της Δοϊράνης βρέθηκαν ένα πρωινό ή έμπροσθοφυλακή των Γερμανών, πού ξήλωσε στό διάβα της μέσα στο σερβικό όλες τις άντιδράσεις. Οι πρώτοι μοτοσυκλετιστές, άντικρύζοντας από μακριά, απ' τό δρόμο της παλιάς άλύτρωτης Δοϊράνης, μιά στήμένη γαλανόλευκη να ριπίζεται περήφανη απ' τ' άεράκι της γειτονικής λίμνης, σταμάτησαν δισταχτικοί... Έκαναν όπισθεν και πήγαν ν' αναφέρουν στους άνωτέρους τους. Άκούστηκαν κάτι γαυγίσματα - προσταγές να τσαλακώσουν τους λίγους κουρελίδες, πού θα τολμούσαν ν' ανακόψουν τήν επέλαση της Βέρμαχτ... και τή ρομπότ ξαναξεκίνησαν όλοταχώς γιά τά σύνορά μας.

Ό πρώτος Γερμανός πού προσπάθησε να παραβιάσει τά συρματοπλέγματα έπεσε νεκρός! Τόν διαδέχτηκε κι άλλος... κι άλλος...

Οι δέκα άνδρες είχαν ρητές έντολές: Να πεθάνουν, αλλά να μή αφήσουν να περάσει ό έχθρός. Κι άνάμεσα στους δέκα υπερασπιστές κι ό ήρωϊκός Άλβέρτος, τό Έβραϊόπουλο απ' τή Θεσσαλονίκη.

Ένας σύνδεσμος - μοτοσυκλετιστής πιασγύρισε ν' άναφέρει στο διοικητή του πώς οι «κουρελίδες» άμύνονταν γενναία κι ότι ή έμπροσθοφυλακή καθλήθηκε!

Τότε άρχισεν ό άνηλεής βομβαρδισμός του φτωχού μας φυλακίου. Κανόνια, άντιαρματικά και τάνκς προωθημένα μαζί με τεθωρακισμένα συγκέντρωσαν τά πυρά τους στο γραφικό χώρο του έιρηνικού μας φυλακίου πούταν ζωσμένο όλούθε από πράσινο και πεύκα...

Ώρες όλόκληρες αύτή ή χούφτα των Έλλήνων άκίνητοποίησεν αυτούς τους σιδηρόφραχτους Γερμανούς! Τό πολυβόλο τους είχαν άνάψει και τά πυρομαχικά άρχισαν να λιγοστεύουν άπελπιστικά. Τρεις βαριά τραυματισμένοι ξεροπήνονταν στο λιόφωτο, βαγγώντας απ' τους πόνους πάνω στο καταμαδημένο γρασιδί της άκρολιμνιάς... Μά ή γενναία φρουρά κρατούσε, ώσπου ό επί κεφαλής της μαντεύοντας τις προθέσεις των Γερμανών, πού άναζητούσαν στα δεξιά τους πλευρική διάβαση γιά να τους πλαγιοβάλουν, έδωσε τό σύνθημα της συμπτώξεως προς τό άντέρσιμα του άγγλικού όβελίσκου (έπιβλητικού μνημείου των συμμάχων μας του πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου) πού κάλυπτε τά νώτα των ήρωϊκών υπερασπιστών.

Άνάμεσα στους κρότους και τό χαλασμό, ό λοχίας κάλεσε τους άνδρες του να τόν ακολουθήσουν. Οι τραυματίες άπάντησαν άποφασιστικά (ανάμεσά τους κι ό Άλβέρτος, πού ήξερε τό μίσος των Γερμανών γιά τή φυλή του):

— Τραβάτε σείς παιδιά, έμείς θα μείνουμε και θα τους καθυστερήσουμε!

Κι έμειναν οι γενναίοι τρεις φαντάροι μας, υπηρετώντας τό μοναδικό τους πολυβόλο. Καταματωμένοι, μαύροι με σκασμένα χείλια και ξεματωμένα δάχτυλα έστειλαν τά τελευταία βόλια τους στο γκριζά σιδερένια τέρατα των Γερμανών. Ό χώρος όργώθηκεν όλόγυρα απ' τις όβίδες, τά πεύκα καταλιανίστηκαν, τά συρματοπλέγματα κουρελιάστηκαν και τότε πού όλα φαινόντουσαν νεκρά κι έρημα στο έλληνικό συνοριακό φυλάκιο οι έρπύστριες των τάνκς άρροκύλισαν, ενώ τά φλογόβολα μπρός κατάκαιαν τά πάντα...

Οι τρεις λαβωμένοι υπερασπιστές κατάλαβαν λοιπόν πώς ήταν άσκοπο να μείνουν και να γίνουν πίδα κάτω απ' τους τροχούς των μηχανοκινήτων και δοκίμασαν μπουσουλώντας να ξεφύγουν στ' άντίκρινό ύψωμα του Ταγματάρχη Κουρέα, όπου τό ύπ' άρ. 99 φυλάκιο. Οι υπεροπτικοί Γερμανοί, διαβαίνοντας τό χώρο της διμοιρίας μας είδαν τότε δεξιά τους τρεις άνθρώπινους όγκους ν' άνέρχωνται άπενανωμένα στην πλαγιά και τους κάρφωσαν με τά μυδραλιοβόλα τους και τους τρεις!

Όταν έφυγαν οι Γερμανοί γιά τή Θεσσαλονίκη και καταλάγιασαν τά πυρά, βγήκαν φοβισμένοι χωρικοί απ' τις κρυψάνες τους κι άντίκρισαν πάνω στο μονοπάτι τρία ματωμένα κουφάρια. Τά μετέφεραν παρόμερα και τάθαψαν στή σειρά σέ μιά καταπράσινη λαγκάδα. Έπάνω στους Χριστιανούς τοποθέτησαν δυό ξύλινους σταυρούς και πάνω στόν Έβραίο έναν πάσσαλο...

Μπρός στα τρία αυτά μνήματα στεκόμαστε έπειτ' από λίγο, τό ζευγάρι των 'Ισραηλιτών, οι φαντάροι μου κι έγω.

Η μάνα έβγαζε κάτι σπαραχτικές φωνές, πού σου σπαραζαν τήν καρδιά. Είχε νυχτώσει: και τό φεγγάρι είχε ξεπροβάλει απ' τις άντικρυστές βουνοκορφές των Κρυσίων...

— Άλμπερτου φίτζιου μοί μπιέ! Βλαστάρι μου... αγόρι μου... Σήκω να δείς τή μάνα σου, τή μαύρη μάνα σου, πού ήρθε παιδάκι μου να σέ φιλήσει!...

Στεκόμαστε όρθιοι, βουβόι και νιώθαμε έναν λυγρό να σφίγγεται στο λαιμό μας έτοιμος να μετατραπεί σέ κλάμα... Θυμόταν καθένας τή μάνα του κι ένιωθε τόν πόνο αύτης της δυστυχισμένης κυρούλας. Μηχανικά βγάλαμε τά καπέλλα μας, κοιτώντας ψηλά τόν έναστρο ούρανό γιά να μοποδίσουμε ν' άρροκυλήσουν στα μάγουλα οι κόμποι των άκρών μας. Ό πατέρας γονατιστός, σφίγγοντας τά

«ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ»

Θάρθω αύριο να διαβάσουμε, είχε πει ο μικρός Μωυσής, καθώς αποχαιρετιόμαστε στην εξοδό του σχολείου. Θάρθω αύριο στο σπίτι να διαβάσουμε.

Δέν ήρθε. Ούτε την επομένη ούτε καμιά από τις άλλες ημέρες. Η τελευταία φορά που τον είδα ήταν εκεί στο προαύλιο της Συναγωγής, όπου είχαν μαζέψει όλους τους Έβραίους και μεϊς, παιδιά τότε, πιότερο περιέργεια παρά συγκίνηση, παρακολουθούσαμε από την αντίκρυνή πλατεία το θέαμα.

Κάποια στιγμή μου φάνηκε πώς τον είδα ανάμεσα σ' άλλους πολλούς, μ' εκείνα τα κατάμαυρα γελαστά του μάτια και το άθωο της παιδίαστικής ηλικίας μας ύφος.

Ήταν το μοναδικό Έβραϊόπουλο της τάξης μας γι' αυτό και ξεχώριζε.

Στόχος.

Α' όχι πώς τον κοροϊδεύαμε. Δέν νομίζω. Αντίθετα τον αγαπούσαμε όλοι.

Ναι, τον αγαπούσαμε όλο το χρόνο, ξζόν από τη Μεγάλη Βδομάδα. Εκείνο τ'ό έφταήμερο του Πάθους, μ'ς έπιανε, βλέπετε, μιά μανία εκδίκησης. Θρησκευτικό άμ'όκ γιά τ'α παθ' του Χριστού πού γιά όλα, ναί γιά όλα, ήταν υπεύθυνος αυτός ο Μωυσής.

Τό ευτύχημα φυσικά — και γι' αυτόν και γιά μ'ς — ήταν πού τ'ο Μεγαλοβδόμαδο δέν είχαμε σχολείο. Έτσι δέν συχναπαντίμαστε και ή μικρή εκδίκηση πού θά θέλαμε να παρούμε στό όνομα του Σταυρωμένου, έμενε άπειλή χωρίς αντίκρυσμα.

Μιά φορά μόνο, Μεγάλη Τρίτη ή Τετάρτη δέν θυμάμαι πιά, τον τύχαμε στό δρόμο και τον κυνηγήσαμε.

Θά κακοπαθαινε σίγουρα. Πρόλαβε όμως και τ'όσκασε μέσα στό στενωσόκακα της έβραϊκής συνοικίας.

Γλιτωσε.

Γλιτωσε αυτός αλλά όχι και τ'αζάμια της Έβραϊκής Συναγωγής, πού πάνω της, μέ πέτρες και σφεντόνες, ξέσπα-

τριαντάφυλλα σιγ'όκλαιγε δίπλα μου...

Χαμήλωσα τή ματιά μου και τήν περιέφερα έξεταστικά στούς φαντάρους πού χρύσιζαν τ'α μαλλιά τους άπ' τ' άσημ'ι φώς του φεγγαριού. Άκουγαν οι καημένοι μέ κατάνυξη.

Έπειτ' από λίγη ώρα άνασκηώθηκε στενάζοντας βαριά ο πατέρας και βοηθήσαμε μαλακά τότε κι οι δυό τήν κυρόυλα πού θρηνούσε μέ σπαραγμό.

— Μή μητερούλα, μή! Ό Θεός άς άναπαύσει τήν ψυχή του. Μή κλαίς πιά. Τόν Άλβέρτο τόν θυμόμαστε... Πάντα θά τον μνημονεύουμε... Νά, προχθές φωνάξαμε παπά κι έκανε τρισάγιο στό μνήματά... Δέν πειράζει πού μνημόνευσε και τόν Άλβέρτο σας... Στόν ίδιο Θεό προσευχηθήκαμε... Στόν Θεό μας. Κοντά του τώρα είναι κι ο Άλβέρτος σας μέ τ' άλλα τ'α παιδιά...

Σάν ήχώ παρηγόρησαν τήν άμοιρη μάνα, σφουγγίζοντας τ'α μάτια τους κι' οι φαντάρ'οι μου:

— Ναί, μητέρα μέ τ' άλλα τ'α παιδιά...

(Δημ. Σ. Γιαννοΰσης, υπηρέτησε ως έφεδρος ταγματάρχης, τ'ώρα δέ δημοσιογραφεϊ στόν έπαρχιακό Τύπο).

σε ή θρησκευτική μας... εulάβεια.

Άκόμα ντρέπ'ομαι γιά κείνα τ'α παιδίαστικά καμώματα. Θυμάμαι άκόμα, πώς έρχόταν συχνά στό σπίτι μας. Του άρεσαν οι τηγανίτες μέ μέλι. Και τ'ο άπογευματινό σαβί.

Μιά φορά — μιά μόνη φορά — πήγα κι' έγώ στο δικό τους. Κρυφά από τή μάνα μου. Είχε τόση έπιμονή ή εύγενική πρόσκληση της μητέρας του, πού δέν τό μπόρεσα ν' άρνηθώ. Τή λέγαν 'Ιουδήθ κι' ήταν πεντάμορφη.

Εκείνη τή μέρα ήταν πού μου δάνεισε να διαβάσω τ'α «Ταξείδια του Γκιούλιβερ».

Δανεικά κι' άγύριστα.

Έμεινε πάντα μου μοναδικό και άκριβό ένθύμιο εκείνης τής έποχής. Εκείνου του παιδικού φίλου.

Είπα πώς δέν τον ξανάδα. Ψέματα.

Μιά ή δυό μέρες μετά, τον είδα τή στιγμή πού οι Γερμανοί τούς φόρτωναν στό καμιόνια γιά τ'ο «Ολοκαύτωμα».

Μου φάνηκε πώς σήκωσε τ'ο δεξί χέρι, μέ τ' άστρο του Δαυίδ περιβραχιόνιο και μέ χαιρέτισε.

Δέν θυμάμαι άν έκλαιγε.

Χθές παρακολουθώντας στην Τηλεόραση τ'ο «Ολοκαύτωμα» τον θυμήθηκα κι έψαξα μέ μιά άνεξήγητη έπιμονή να βρω εκείνο τ'ο βιβλίο. Τά «Ταξείδια του Γκιούλιβερ».

Του κάκου. Όσο κι άν πάσχισα δέν μπόρεσα να τ'ο βρω. Είχε χαθεϊ κι αυτό όπως κι ο παιδικός φίλος ο Μωυσής 'Ιωχανάς, ο συμμαθητής της Β' τάξης του Όχταταξίου στο γυμνάσιο της Άρτας τ'ο 1943.

(Στ. 'Ιντζεγιάννης, συγγραφέας, λογοτέχνης και χρονογράφος της έφημερίδος των Πατρών «'Ημερήσιος Κήρυξ». Τό παραπάνω χρονογράφημα είναι από τ'ο βιβλίο του «'Αγάπη μου έπικαιρότητα»).

**Από τή Ζωή
των Κοινοτήτων**

Έκδήλωση του Συνδέσμου

«Έλλάς — 'Ισραήλ» Θεσσαλονίκης

Στή μεγάλη αίθουσα της 'Ισραηλιτικής Μορφωτικής Λέσχης «'Η Άδελφότης», πραγματοποιήθηκε στις 25 Φεβρουαρίου, μία κοινή πολιτιστική εκδήλωση της Λέσχης μέ τ'ο Σύνδεσμο «Έλλάς — 'Ισραήλ» της Θεσσαλονίκης. Όμιλητής της ημέρας, ο ιστορικός και λογοτέχνης κ. Γ. Ζωγραφάκης, πού σκιαγράφησε μέ ζωηρές πινελιές τή ζωή, τ'ο χαρακτήρα, τούς άγώνες και τ'ο έργο του ίδρυτου του Κράτους του 'Ισραήλ Μπέν - Γκουριόν, ένώπιον πολυάνθρωπης και έκλεκτής ομηγύρεως. Πολλοί πνευματικοί άνθρωποι της πόλεως έτίμησαν και πάλι τή νέα τούτη εκδήλωση.

Τόν όμιλητή παρουσίασε ο πρόεδρος της Λέσχης κ. Μόλχο.

Κλοπή στη Μεγάλη Συναγωγή

Άθηνών «ΜΠΕΤ ΣΑΛΩΜ»

Τήν νύκτα της Πέμπτης (12/2/81) άγνωστοι έσπασαν τμήμα του βιτρώ, στόν δεξιό πλαινό τοίχο της Συναγωγής των Άθηνών, εισέβαλαν και έκλεψαν 15 άσημένια ριμονίμ, εξαιρετικής τέχνης, και 2 άσημένιες πλάκες, άντικείμενα θρησκευτικής λατρείας.

Έπίσης διέρρηξαν τ'α έντοιχισμένα μεταλλικά και ξύλινα κουτιά δωρεών, από τ'α όποια έκλεψαν τ'ο περιεχόμενο.

Ή άστυνομία διενεργεί ανακρίσεις γιά τήν εξακρίβωση των δραστών.

ΓΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΥΛΛΑΧΗ 19

Αντισημιτισμός στην Βουλή!

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΠΟΛΙΤΕΣ;

Ο Διοικητής της ΔΕΗ καταγγέλλεται για την εβραϊκή του καταγωγή! Καί ζητείται η απομάκρυνσός του.

Με την ευκαιρία των όσων εγράφησαν στις εφημερίδες για τους λογαριασμούς της ΔΕΗ, ανέφερχθη και τό όνομα του διοικητού της κ. Ρ. Μωϋσή.

Μερικές εφημερίδες (« Έλευθεροτυπία», «Αύριανή») έπετέθησαν κατά του κ. Μωϋσή με τό έπιχείρημα ότι είναι Έβραϊός! Έγραψαν μάλιστα ότι «πληρώνει τήν είσφορά «Πέτσια» για τίς ανάγκες του 'Ισραήλ», ότι «πολέμησε — μέ τό βαθμό ταγματάρχη — στους δύο 'Ισραηλινολιγυπτικούς πολέμους τό 1967 και τό 1973», ότι παρ' όλο ότι είναι Έβραϊός έχει χαρακτηριστεί απόλυτα έμπιστος νά χειρισθεί έθνικά μυστικά κ.ά. (Ρεπορτάζ Σπ. Καρατζαφέρη, « Έλευθεροτυπία» 23 - 2 - 1981). Η δέ «Αύριανή» σημείωσε, μεταξύ των άλλων, ότι οι «Έλληνες δυσφορούν για τήν άποκάλυψη ότι διοικητής της ΔΕΗ είναι ένας Έβραϊός κ.λ.π. (Άρθρο Ντ. Κουτσούμη, 24 - 2 - 1981).

Έπίσης τρείς βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, οι κ.κ. Π. Κρητικός, Γρ. Κασσιμάτης και Τ. Παπαγεωργόπουλος κατέθεσαν έρώτηση στή Βουλή μεταφέροντας τίς δήθεν «άποκαλύψεις» της Έλευθεροτυπίας» και τονίζοντας: «Όλες αυτές οι δραστηριότητες του κ. Μωϋσή τόν καθιστούν άκατάλληλο όχι μόνο νά προϊσταται ενός τόσο νευραλγικού τομέα, όπως είναι η ΔΕΗ, αλλά τόν άποκλείουν και από τίς πλέον άσήμαντες δημόσιες έπιχειρήσεις...».

■ Η κατάθεση της έπερωτήσεως των τεσσάρων βουλευτών του ΠΑΣΟΚ έναντίον του Διοικητού της ΔΕΗ κ. Μωϋσή «μέ ρατσιστικές κατηγορίες για τήν Έβραϊκή καταγωγή δημιούργησε λεπτό, ένδοκομματικό και προσωπικό πρόβλημα στόν κ. Παπανδρέου», σημειώνει η «Μεσημβρινή» (16 - 3 - 1981).

Από τήν άλλη πλευρά στά «Πολιτικά Θέματα» ό κ. Γρ. Νικολόπουλος (20 - 3 - 1981) και οι κ.κ. Κ. Άντωνίου Πάτρα και 'Ιακ. Φριζής (27 - 3 - 1981) θεωρούν «τή ρατσιστική αναβίωση σάν ένα άποκρουστικό προανάκρουσμα ότι κάτι δέν πάει καλά στην Ελλάδα».

Τέλος, τό «Αντί», σέ σχόλιό του μέ τίτλο «Κατασκευή άποδοιοπομπαίου τράγου» σημειώνει ότι:

«Θέλουμε νά πιστεύουμε ότι παρόμοιες τοποθετήσεις είναι άτοπήματα, πού δέν υπάγονται σέ κάποια εύρύτερη συνθήκη. Γιατί δέν είναι άσκοπο νά ύπενθυμίζουμε πώς ό αντίεβραϊσμός δέν είναι παρά ό ιδεολογικός προθάλαμος του φασισμού, μιά κλασική κατασκευή του «άποδοιοπομπαίου τράγου» στόν όποιο φορτώνονται όλα τά κακά, ώστε νά εκτρέπεται η κριτική σκέψη για τά πραγματικά αίτια της κοινωνικής κακοδαιμονίας.

Και γενικώτερα δέν πρέπει νά ξεχνάμε ότι ό άντισημιτισμός είναι ό προθάλαμος αλληλοδιάδοχων άποκλεισμών όχι μόνο της φυλετικής νομιμότητας αλλά της ιδεολογικής και έν τέλει πολιτικής. Πρέπει λοιπόν στην Ελλάδα νά σταματήσουμε τά όλισθήματα, πριν γίνουμε, έστω και άκούσια, θύτες του έαυτού μας» (27 - 3 - 1981).

★ Άλλα έντυπα καυτηρίασαν αυτή τήν έντελώς ρατσιστική νοοτροπία. Συγκεκριμένα:

‘Η «Μεσημβρινή» (24 - 2 - 1981), μέ τίτλο «Γιά τήν καταγωγή του;», σημείωσε τά εξής:

ΕΝΑ σημείωμα άφιερωμένο στους κατά τεκμήριο θεματοφύλακες της δημοσιογραφικής δεοντολο-

γίας:

ΚΑΘΕ πολίτης (άρα και ό δημοσιογράφος) δικαιούται νά μέμφεται (προφορικώς ή έγγραφως) κάθε δημόσιο άνδρα για τήν άλλα ή βήτα πολιτική του κατά τήν ένάσκηση του δημόσιου λειτουργήματός του. Κάτι τέτοιο είναι σύμφωνο μέ τή δημοκρατία.

ΚΑΘΕ πολίτης (άρα και ό δημοσιογράφος) δικαιούται, άρα, νά μέμφεται τό διοικητή της ΔΕΗ για τήν τιμολογιακή ή όποιαδήποτε άλλη πολιτική του στη διοίκηση του νευραλγικού αυτού ένεργειακού φορέα. Κάτι τέτοιο είναι σύμφωνο μέ τή δημοκρατία.

ΚΑΝΕΙΣ πολίτης, όμως, (άρα και κανείς δημοσιογράφος) δέν δικαιούται νά μέμφεται τόν κ. Ραφαήλ Μωϋσή για τήν καταγωγή του. Κάτι τέτοιο είναι ταυτόσημο μέ τό φασισμό.

ΑΝ ό κ. Μωϋσής είναι κακός διοικητής της ΔΕΗ αυτό θα συμβαίνει για χίλιους άλλους λόγους, εκτός από τό λόγο της εβραϊκής καταγωγής του. Άν ό κ. Μωϋσής ζημιώνει τή χώρα λόγω συγκεκριμένων πράξεων ή παραλείψεων του — άς καταγγελθούν και άς έλεγχθούν οι πράξεις και οι παραλείψεις του αυτές.

ΟΛΑ Τ' ΑΛΛΑ περί «Έβραϊου» και περί «'Ισραηλίτη» και περί «'Ιουδαίου» κτλ, κτλ, μόνο τόν άποτροπιασμό και τήν όργη προκαλούν — φυσικά στους λίγους εκείνους πού... συνηθίζουν νά ντρέπονται άκόμη... »

★ Τά «Πολιτικά Θέματα» (26 - 2 - 1981 και 13 - 3 - 1981) θεώρησαν «Τό φαινόμενο άπαράδεκτο και κόμματα και δημοσιογράφοι πρέπει νά σκεφθούν μέ περίσκεψη για τό αν αυτός ό κατήφορος θα μείνει άναπάντητος». Προσέθεσαν μάλιστα ότι «είναι εύκολο αν γενικευθεί τό έρώτημα “ποιές δυνάμεις επέβαλαν τόν κ. Μωϋσή στη διοίκηση της ΔΕΗ”, νά όδηγήσει μέ τήν ίδια συλλογιστική σέ άποκλεισμό και κάθε άλλου 'Ισραηλινικής καταγωγής Έλληνα πολίτη από όποιαδήποτε διακριτική θέση, όσες βέβαια ικανότητες και νά διαθέτει». Τέλος τό ίδιο περιοδικό ρωτά αν ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ κ. Ά. Παπανδρέου έγκρίνει τήν έρώτηση των βουλευτών του.

Αντίδρασις στά δημοσιεύματα

★ Τό Κεντρικό 'Ισραηλινό Συμβούλιο απέστειλε έντονη άπάντηση προς τήν « Έλευθεροτυπία», η όποία, έδημοσιεύθη στό φύλλο Μαρτίου του περιοδικού μας.

★ Στην « Έλευθεροτυπία» (10 - 3 - 81) άπήντησε έπίσης ως εξής ό κ. Βενιαμίν Καπόν:

«Είμαι άνάπηρος του πολέμου του 1940. Στά άγρια βουνά της Άλβανίας άφησα τά δύο μου πόδια. Γι' αυτή τήν προσφορά μου προς τήν πατρίδα Έλλάδα είμαι υπερέφανος.

Σάν Έβραίο μέ πίκρανε άφάνταστα τό ύστερό-

γραφὸ σας στὸ ἥπιο (γιά νά μὴν πῶ χλιαρό) γράμμα τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλικοῦ Συμβουλίου, ποὺ δημοσιεύσατε στὸ φύλλο σας τῆς 3/3/1981. Γράφετε, λοιπόν, ὅτι ὁ κ. Καρατζαφέρης δὲν καταφέρεται κατὰ τῶν Ἑβραίων, ἀλλὰ ἐπικρίνει τὸν διοικητὴ τῆς ΔΕΗ κ. Μωϋσῆ.

Στὴν πραγματικότητα, ὅμως, ὁ κ. Καρατζαφέρης ἐπικρίνει ἐκείνους ποὺ ἐκρίναν τὸν κ. Μωϋσῆ ὅξιο νὰ χειρίζεται ἀπόρρητα ἐγγράφα, ἀφοῦ εἶναι... Ἑβραῖος τὸ θρήσκευμα! Μὲ ἄλλα λόγια οἱ Ἑβραῖοι τῆς Ἑλλάδος μποροῦνε νὰ στρατευθῶσαν, νὰ ἐκπληρῶνουμε τὶς ὑποχρεώσεις μας, ἀλλὰ δὲν εἴμαστε ὅξιοι νὰ κατέχουμε ἀπόρρητα. Εἴμαστε δηλαδή, κατὰ τὴ θεωρία τοῦ κ. Καρατζαφέρη, δευτέρας τάξεως πολῖτες.

Τὸ ἴδιο συνέβαινε μὲ τοὺς μαύρους στὶς ΗΠΑ, πρὶν ἀπὸ 50 χρόνια. Στρατεύονταν, πληρώναν φόρους, εἶχαν τὶς ἴδιες ὑποχρεώσεις μὲ τοὺς λευκοὺς ἀλλὰ δὲν μποροῦσαν νὰ χρησιμοποιοῦσαν τὰ ἴδια ἐστιατόρια ἢ τὰ ἴδια ἀποχωρητήρια μὲ αὐτοὺς! Ἀν αὐτὸ δὲν λέγεται ρατσισμός, τότε τί εἶναι;

Ὁ πάντα καλὰ πληροφορημένος κ. Καρατζαφέρης βρῆκε ὅτι ὁ κ. Μωϋσῆς πληρώνει «Πέτσια» (κοινοτικὴ εἰσφορά) γιὰ τὸ Ἰσραήλ. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ὁ κ. Μωϋσῆς ὄντως πληρώνει «Πέτσια», ὅπως ὅλοι οἱ Ἰσραηλίτες τῆς Ἑλλάδος, ὅχι ὅμως γιὰ τὸ Ἰσραήλ ἀλλὰ γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῶν Ἰσραηλικοῦ Κοινοτήτων (ἀναγκῶν θρησκευτικῶν, φιλανθρωπικῶν, ἐκπαιδευτικῶν κλπ.), ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ μέλη κάθε σωματείου, συλλόγου κλπ.

Πῶς, ὅμως, «ὁ πάντα καλὰ πληροφορημένος» κ. Καρατζαφέρης δὲν γνωρίζει ὅτι τὸ προῖόν τῆς «Πέτσια», δηλαδή τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν Ἰσραηλικοῦ Κοινοτήτων, τοὺς ἐλεγχεῖ καὶ τοὺς ἐγκρίνει τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἢ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἡ ἀρμόδια Νομαρχία τῆς περιοχῆς; Δὲν μὲ ἐνδιαφέρει ἂν ὁ κ. Μωϋσῆς εἶναι καλὸς ἢ κακὸς στὴ θέση του. Ἐκεῖνο ποὺ ἐνδιαφέρει εἶναι ὅτι, κατὰ τὸν κ. Καρατζαφέρη, στὴν πλάστιγγα τῆς ὁποίας κρίσεως, πρέπει νὰ βαρύνει τὸ ὅτι ὁ κ. Μωϋσῆς εἶναι Ἑβραῖος τὸ θρήσκευμα. Κατὰ τὴν ἴδια ἀποψη, ἢ κ. Βεῖλ, πρόεδρος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, ὁ κ. Κρέιτσκι, καγκελλάριος τῆς Αὐστρίας, ὁ Μαντές - Φράνς καὶ ὁ Λέων Μπλούμ, πρῶθυπουργοὶ τῆς Γαλλίας, ὁ Χόρ

Μπέλισσα, ὑπουργὸς Ἀμύνης τῆς Μ. Βρεταννίας στὸν πόλεμο κ.α., δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ κριθοῦν ἂν πέτυχαν ἢ ὄχι στὴν ἀποστολὴ τους μὲ ἀντικειμενικά κριτήρια ἀλλὰ λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι ἦταν ἢ εἶναι Ἑβραῖοι! Κι αὐτὸ δὲν θὰ ἔθεωρεῖτο σάν ρατσισμός!

Ἡ ἴδια πικρία μὲ διακατέχει γιὰ τὸ ὅτι καὶ ἡ διεύθυνση τῆς ἐφημερίδας ἐνέκρινε καὶ ἐκ τῶν ὑτέρων προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσει ἓνα τέτοιο ἄρθρο ποὺ εἶναι πέρα γιὰ πέρα ὄχι ἀπλὰ ἀντισημιτικό, ἀλλὰ καταφανῶς ρατσιστικό!

★ *Ἐπίσης τὸ Κ.Ι.Σ. ἀπέστειλε πρὸς τὴν «Αὐριανή» (6 - 3 - 81) τὴν παρακάτω ἐπιστολή:*

«Τὸ ἄρθρο τοῦ Ντ. Κουτσούμη «Περὶ Μωϋσῆ συνέχεια...», στὸ φύλλο σας τῆς 24ης Φεβρουαρίου 1981, δὲν περιέχει μόνον ἀνακρίβειες ἀλλὰ εἶναι κατὰ χειρότερο: εἶναι ρατσιστικὸ καὶ προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσῃ πνεῦμα θρησκευτικῶν διακρίσεων μεταξύ τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν.

Ὁ ἀρθρογράφος σας θέλει νὰ προσποιεῖται ὅτι ἀγνοεῖ (γιατὶ προερχόμενος ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμό τῆς Αἰγύπτου ἀσφαλῶς δὲν ἀγνοεῖ) ὅτι, σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, οἱ Ἑβραῖοι τῆς Ἑλλάδος εἴμαστε Ἕλληνες πολῖτες, ἰσότιμοι μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ καὶ πάλι πάνω κι ἐξῆς ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τῆς χώρας, ἡ ἑλληνικὴ ὑπηκοότητά μας ἔχει καταβληθεῖ μὲ τοὺς ἐκατοντάδες νεκροὺς καὶ τραυματίες μας σ' ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες, μὲ τὴ θετικὴ προσφορά μας στὴν ἐθνικὴ ζωὴ, μὲ τὸ πνεῦμα τῆς συνεχοῦς συμμετοχῆς μας.

Ἡ ἐγκατάστασίς μας σ' αὐτὴ τὴ γῆ ἔχει γίνει πρὶν ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες, μιά καὶ οἱ ἱστορικοὶ συγγραφεῖς ἀναφέρουν γιὰ τὴν ἐβραϊκὴ παρουσία στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ πρὸ Χριστοῦ χρόνια. (Ἄλλωστε, αὐτοὺς τοὺς Ἑβραῖους δὲν ἦλθε στὴν Ἑλλάδα νὰ διδάξῃ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος; Πρὸς αὐτοὺς δὲν ἔγραψε τὶς Ἐπιστολές του;).

Διαφέρουμε, λοιπόν, ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων συμπατριωτῶν μας στὸ θρήσκευμα. Ἀκολουθοῦμε μιά ἀπὸ τὶς τρεῖς μονοθεϊστικὲς θρησκείες (Ἰουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Μωαμεθανισμός). Ἐλπίζαμε ὅτι, σ' αὐτὸ τὸ τέλος τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἡ θρησκευτικὴ πίστις μας δὲν θὰ ἦταν κατὰ τὸ μεμπτόν, οὔτε λόγος κατατρεγμοῦ.

Ἐρχεται, ὅμως, ὁ ἀρθρογράφος σας γιὰ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι, ἀντίθετα μὲ ὅ,τι συμβαίνει σ' ὅλα τὰ κράτη τῆς ὑφῆλιου, ὅταν ἓνας Ἕλληνας, Ἑβραῖος τὸ θρήσκευμα, κριθῇ ἀπὸ τὴν πολιτεία ὅτι εἶναι ἱκανὸς νὰ καταλάβῃ μία θέσι πρέπει νὰ παραμερίζεται γιὰ μόνον τὸ λόγο ὅτι εἶναι Ἑβραῖος!...

Φυσικὰ ὁ ἀρθρογράφος σας δὲν ὑποστηρίζει αὐτὴ τὴν ἀποψη γιὰτὶ εἶναι «προστάτης τῆς Ὁρθοδοξίας» (γιατὶ ὑπάρχουν καὶ τέτοιοι), ἀλλὰ τὴν ὑποστηρίζει γιὰτὶ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματά του, διακατέχεται ἀπὸ ρατσιστικὲς διακρίσεις καὶ προκαταλήψεις.

Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἂν ὁ τᾶδε Ἕλληνας Ἑβραῖος εἶναι κατάλληλος ἢ ὄχι γιὰ τὸ ἀξίωμα ποὺ κατέχει. Αὐτὸ πρέπει νὰ κριθῇ μὲ τὰ κοινὰ ἰσχύοντα μέτρα κι ἀνάλογα νὰ βαθμολογηθῇ. Μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ ἐξάλειψις τῆς ἀναχρονιστικῆς, ἐπικίνδυνος καὶ παγκόσμια πιά καταδικασμένης φασιστικῆς νοστορπίας τοῦ ρατσισμοῦ, ποὺ πολὺ καθυστερημένα ὑποστηρίζει στὴν Ἑλλάδα ὁ ἀρθρογράφος σας.

Θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι οἱ ἀπόψεις μας αὐτές θὰ βροῦν στὴν ἐφημερίδα σας τὴν ἴδια θέσι μὲ ἐκείνες τοῦ ἀρθρογράφου σας».

ΧΡΟΝΙΚΑ

Γραφεῖα: Σουρμελῆ 2

Αθήναι (109) - Τηλ. 88.39.952

★ Ἐκδότης: τὸ Κ.Ι.Σ. ἐκπροσωπούμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ κ. Ἰωσήφ Λόβιγγερ, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὑπεύθυνος συμφώνως τῷ νόμῳ (Σουρμελῆ 2 - Αθήναι).

★ Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Νίκος Τσαπίδης, μέλος τῆς Ἐνώσεως Συντακτῶν Περιοδικοῦ Τύπου.

★ Ὑπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: Κατσαοῦνη ΕΠΕ, Σπ. Δοντά 10, Αθήναι.

★ Ἡ ἀναδημοσίευσις κειμένων εἶναι ἐλευθέρη, μὲ τὴν προϋπόθεσι ὅτι θὰ ἀναφέρεται ἡ πηγή: Περιοδικὸ «Χρονικά», Κεντρικοῦ Ἰσραηλικοῦ Συμβουλίου.

Οι Έβραίοι στον Κόσμο

ΚΟΙΝΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΡΑΗΛ – ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Ιερουσαλήμ: Κοινά αγροτικά προγράμματα συζητήθηκαν μεταξύ Ισραηλιτών και Αιγυπτίων ειδικών κατά την πρόσφατη πενθήμερη επίσκεψη στο Ισραήλ του Αιγυπτίου υπουργού Έξωτερικών, κ. Mahmoud Daoud.

Ο κ. Daoud, ειδικός φυτολόγος, και η συνοδεία του άφιχθηκαν κατόπιν προσκλήσεως του Ισραηλινού υπουργού Γεωργίας, κ. Ariel Sharon. Αυτή ήταν η πρώτη επίσκεψη Αιγυπτίου υπουργού στο Ισραήλ που δεν σχετίζεται άμεσα με τις περί αυτονομίας διαπραγματεύσεις για τη Δυτική Όχθη και τη Γάζα ή με τις ειρηνευτικές συνομιλίες μεταξύ των δύο χωρών.

Η επίσκεψη μπορεί να θεωρηθεί, συνεπώς, σαν μία ένδειξη των συνεχώς διευρυνόμενων σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών. Παρά λίγο ή επίσκεψη θα ματαιωνόταν όταν έγινε γνωστό ότι ο κ. Daoud δεν είχε σκοπό να πάει στην Ιερουσαλήμ. Τελικά, όπως φαίνεται, κατόπιν οδηγιών του Προέδρου Άνουάρ Σαντάτ, ο κ. Daoud πήγε στην Ιερουσαλήμ και επισκέφθηκε έθιμοτυπικά τον Πρόεδρο Ισάχκ Ναβόν, παρόλον ότι το επίκεντρο των διαβουλεύσεών του ήταν το Τέλ-Αβίβ.

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΠΟΓΚΡΟΜ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ

Βουκουρέστι: Με μία ειδική τελετή που έλαβε χώρα στην Κεντρική Συναγωγή Chotai, μνημονεύθηκαν τα θύματα του πρό τεσσαροκονταετίας πογκρόμ της ρουμανικής πρωτεύουσας. Περισσότερα από 1.000 άτομα άκουσαν τον Αρχιεπίσκοπο Δρ. Μωύση Ρόζεν, που αναφέρθηκε στα τότε γεγονότα, όταν πτώματα Έβραίων κρεμάσθηκαν στα σφαγεία, φέροντα την έπιγραφή: «Κρέας Κασέρ». Δεκάδες συναγωγές κήκαν και εκατοντάδες έβραϊκά καταστήματα καταστράφηκαν, κατά τη διάρκεια του πογκρόμ. Μετά την ήμιλία του Αρχιεπίσκοπου Ρόζεν, χρωδία Ισραηλιτών σπουδαστών απέδωσε διάφορα αντιστασιακά και έβραϊκά τραγούδια και επιδείχθηκαν σλάιντς που αναφέρονταν στα τότε γεγονότα. Τα σλάιντς αυτά αποτελούν μέρος της συλλογής του Μουσείου του ρουμανικού Έβραϊσμού του Βουκουρεστίου.

ΤΟ ΜΕΣΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΚΑΙ Η ΕΟΚ

Λονδίνο: Ο Όλλανδός υπουργός Έξωτερικών, κ. Chris van der Klaauw, ο οποίος κατά τους επόμενους έξι μήνες θα προεδρεύσει του Συμβουλίου των υπουργών Έξωτερικών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, δεν είναι πολύ αισιόδοξος για την έπιτυχή έκβαση της πρωτοβουλίας της ΕΟΚ για το μεσανατολικό.

Σέ συνέντευξη του προς το BBC είπε ότι αναλαμβάνοντας την πρωτοβουλία αυτή η ΕΟΚ δεν βρίσκεται σέ αντίθεση με τις ειρηνευτικές προσπάθειες της Αμερικής και ότι αμφότεροι δύνανται να συμπορευθούν από κοινού. Ο κ. Klaauw, ο οποίος ανέλαβε μία νέα ειρηνευτική αποστολή στη Μέση Ανατολή έκ μέρους της ΕΟΚ, πρόσθεσε ότι

βρίσκεται σέ έπαφή και με τους Αμερικανούς. Αρνήθηκε ότι η ΕΟΚ ύποστηρίζει την έγκαθίδρυση ενός ξεχωριστού παλαιστινιακού κράτους. Η πρωτοβουλία της ΕΟΚ, είπε, βασίζεται σέ μία «σφαιρική αντιμετώπιση» του θέματος, τά κύρια στοιχεία της οποίας είναι ή έξασφάλιση της ασφάλειας για όλους, ή έδαφική άποχώρηση του Ισραήλ, τό παλαιστινιακό δικαίωμα για αυτοέλεγκο και τό άκανθώδες θέμα της Ιερουσαλήμ.

Η ΕΟΚ δεν ύποστηρίζει τή δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους, διακήρυξε ο Όλλανδός ύπουργός, διότι ή έπίλυση του θέματος έναπόκειται στους άμεσα ένδιαφερόμενους. Στόχος της ΕΟΚ, δεν είναι ή έπιβολή μιάς λύσεως, αλλά νά διερευνήσιν τις πιθανότητες για μία Άρβο — Ισραηλινή συμφωνία και άν δύνανται οι αντίστοιχες θέσεις τους νά προσεγγίσουν ή μία τήν άλλη.

Ο.Η.Ε.: ΤΟ ΒΙΑΙΟΤΕΡΟ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΚΟ ΒΗΜΑ

Στο κχόλμη: Αίσθάνομαι πώς τά Ήνωμένα Έθνη έχουν καταστεί τό βιαίτερο αντισημιτικό βήμα της έποχής», διακήρυξε ο Αμερικανός συγγραφέας, Elie Wiesel, σέ μία πρόσφατη συνάντηση στη σουηδική πρωτεύουσα σχετικά με τόν αντισημιτισμό. «Στόν Ο.Η.Ε. τό Ισραήλ δέχεται καθημερινά τις έπιθέσεις 140 μελών του», συνέχισε ο κ. Wiesel, μεταξύ δέ αυτών συγκαταλέγονται όρισμένα από τά πλέον διεφθαρμένα καθεστώτα στόν κόσμο, τά όποια έχουν τό θράσος νά παραδίδουν μαθήματα ήθικής. Στη συνάντηση συμμετείχαν ο Σίμων Βίζενταλ, έπικεφαλής του Αρχείου Έρευνών της Βιέννης, και ο Ισραηλινός βουλευτής και πρώην εισαγγελέας στη δική Αίχμαν, Gideon Hausner, ο όποιος κατέκρινε τήν άπόφαση των Ήνωμένων Έθνών για τήν καταδίκη του Σιωνισμού σαν μία μορφή ρατσισμού. «Σάν ο κόσμος μπορεί νά άνεχθεί αυτό, τότε ή κατάσταση είναι πολύ άνησυχητική», τόνισε ο κ. Hausner.

ΠΡΩΗΝ ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

Άμβουργο: Ο Δρ. Wilhelm Staeglich, 64 έτών, πρώην δικαστής και συγγραφέας άρθρων που άμφισβητούσαν τά μαζικά ναζιστικά έγκλήματα, καταδικάσθηκε για προσβολή κατά των Έβραίων σέ πρόστιμο 6.000 μάρκων από τό δικαστήριο του Bad Segeberg.

Τόν περασμένο χρόνο κυκλοφόρησε μία έπιστολή όπου, αναφερόμενος στο νούμερο των έξι εκατομμυρίων Έβραίων θυμάτων, είπε ότι τούτο άποτελεί «σαφή άνοησία». Η Ισραηλιτική Κοινότητα του Άμβούργου, ύπήρξε ο μνηστής του συγγραφέα.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΟΥ

Ιερουσαλήμ: «Ειρήνη και Άδελφότητα» θά είναι τό θέμα των έρωτήσεων που θά άπαντήσουν οι διαγωνιζόμενοι, από 30 περίπου χώρες, στόν τελικό Διεθνή Βιβλικό Διαγωνισμό της Ιερουσαλήμ, που θά λάβει χώρα τό καλοκαίρι του 1981.

Έπειτα από διακοπή δώδεκα χρόνων άναβιώνει έκ νέου ο θεσμός του βιβλικού διαγωνισμού και ήδη πολλές χώρες έξεδήλωσαν μεγάλο ένδιαφέρον. Οι έρωτήσεις που θά άπαντήσουν οι διαγωνιζόμενοι, κατά τό πρώτο στάδιο του διαγωνισμού, θά άφορούν τήν Πεντάτευχο, τους Προφήτες και τά βιβλία της Ρούθ και των Ψαλμών· οι δέ άπαντήσεις δύνανται νά δοθούν σέ οποιαδήποτε από τις δέκα γλώσσες του διαγωνισμού.

Οι από τό έξωτερικό συμμετέχοντες, που θά έχουν νι

κῆσει στους ἑθνικούς προκαταρκτικούς διαγωνισμούς, θά ταξιόθευον «γί θά φιλοξενηθοῦν στό 'Ισραήλ δι' ἐξόδων τῶν ὀργανωτῶν. Ἡ 'Ισραηλινὴ Βιβλικὴ Ἑταιρεία εὐχαρίστησε τὸν πρωθυπουργό κ. Μεναχέμ Μπένκιν, γιὰ τὴ βοήθειά του στὶς προσπάθειες ἀναβιώσεως τοῦ ἄλλοτε τόσο δημοφιλούς αὐτοῦ θεσμοῦ, καὶ ὁ ὁποῖος εἶτε εἶναι ἀκόμα πρωθυπουργός εἶτε ὄχι, θά εἶναι μεταξύ τῶν ἐξεταστῶν τῆς τελικῆς φάσεως τοῦ διαγωνισμοῦ καὶ θά ἀπονεμίει στοὺς νικητὲς τὰ εἰδικὰ σχεδιασθέντα μετάλλια.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ ΗΓΕΤΗΣ ΑΠΟΛΟΓΕΙΤΑΙ

Νέα Ὑόρκη: Ὁ βαπτιστὴς κληρικός ἡγέτης, ποῦ εἶχε διακηρύξει ὅτι «ὁ Παντοδύναμος Θεὸς δέν εἰσακούει τίς προσευχὲς τοῦ 'Εβραίου», ἀπολογήθηκε γιὰ τὴ δήλωσή του.

Ὁ αἰδ. Bailey Smith, πρόεδρος τῆς Νοτίου Ἑνώσεως Βαπτιστῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, εἶπε ὅτι αἰσθάνεται «βαθία μετμέλεια» γιὰ τὴ δήλωση ποῦ ἔκανε πρόσφατα κατὰ τὴ συνάντησή του μὲ ἐκπρὸς ὄψεις τῆς Μπενέ Μπερίτ. Διακήρυξε δὲ ὅτι εἶναι ἀνεπιφύλακτος ὑποστηρικτὴς τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας γιὰ ὅλες τίς ὁμάδες ἀνθρώπων.

Ἡ ADL τῆς Μπενέ Μπερίτ καὶ ἡ Ἑνωση Βαπτιστῶν συμφώνησαν νὰ προγραμματίσουν κοινὲς συναντήσεις καὶ ἀκαδημαϊκὲς συζητήσεις, ὥστε οἱ δύο Κοινότητες νὰ διδασκοῦν καλύτερα καὶ νὰ πληροφορηθοῦν ἡ μία γιὰ τὴν ἄλλη.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΠΟΛΩΝΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΣΤΟ ΙΣΡΑΗΛ

Ἱερουσαλὴμ: «Γνωρίζαμε ὅτι ἔχετε ἓνα ὠραῖο κράτος, ἀλλὰ ἡ πραγματικότης ξεπερνᾷ κάθε προσδοκίαν», διακήρυξε ὁ Πολωνὸς ὑπουργὸς Θρησκευμάτων, κ. Jerzy Kuberski, λίγο πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἀπὸ τὸ 'Ισραήλ.

Ὁ κ. Kuberski ἠγήθη καὶ μιὰς πολωνικῆς ἀντιπροσωπείας στὴ διεθνὴ συνάντηση τῆς Ἑταιρείας Janusz Korijak, μιὰ ὀργάνωση ταγμένη στὴ διάδοση τῶν ἱδανικῶν τοῦ Πολωνοεβραίου ἐκπαιδευτικοῦ, ὁ ὁποῖος προτίμησε νὰ πεθάνει στὸ στρατόπεδο Άουσβιτς μαζί μὲ τὰ 200 ὀρφανὰ παιδιά ποῦ φρόντιζε, παρά νὰ ἀποδεχθεῖ τὴ ναζιστικὴ προσφορά γιὰ τὴν προσωπικὴ του ἀπελευθέρωση. Στὴν ὁμιλία του ὁ Πολωνὸς ὑπουργὸς περιέγραψε τὸν Korijak ὡς «ἓνα φωτεινὸ ἀστὲρ ποῦ μᾶς δίδαξε νὰ ἀγαπᾶμε καὶ νὰ διαπαιδαγωγοῦμε τὰ παιδιά».

Σήμερα, παραρτήματα τῆς Ἑταιρείας Korijak λειτουργοῦν στὴν Πολωνία, Ρωσία, Τσεχοσλοβακία, Βουλγαρία, Οὐγγαρία, Ἀνατολικὴ καὶ Δυτικὴ Γερμανία, Ἠνωμένες Πολιτεῖες, Ἀγγλία, Γαλλία, Ἰταλία, Σουηδία, Δανία, Αὐστραλία καὶ Βραζιλία.

Ἡ πολωνικὴ ἀντιπροσωπεία ἐπισκέφθηκε διάφορα κηρύματα, τὸ Μουσεῖο Μαρτύρων καὶ Ἡρώων «Γιάντ Βασέμ» τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐγένε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ 'Ισραήλ κ. Ἰσχακ Ναβόν.

ΧΡ. ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ὁ λαὸς τοῦ 'Ισραήλ εἶναι πανάρχαιοι καὶ ιστορικοὶ λαοί. Ἀμφότεροι ἔγραψαν ἱστορίαν καὶ ἐδημιούργησαν τὸν σύγχρονον Πολιτισμόν. Ἡ Ἑλλὰς προσέφερεν εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ ὑπερόχους ἀνδρας, ὡς ὁ Σάμιος Πυθαγόρας. Τὸ 'Ισραήλ προσέφερεν εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα τὸν μονοθεϊσμόν καὶ τὸν Θεάνθρωπον τῶν Χριστιανῶν.

Τὰ φωτεινὰ αὐτὰ κύτταρα, οἱ περριούσιοι αὐτοὶ λαοί, ἀμφότεροι, ἐπλήγησαν ἀπὸ τὴν ρωμαϊκὴν θρηρωδίαν. Καί, οἱ μὲν Ἀρχαῖοι - Ἑλληνες κατέστησαν σκιά τοῦ προηγουμένου ἑαυτοῦ των, ὁ δὲ λαὸς τοῦ 'Ισραήλ διεσκορπίσθη ἀνά τὰ πέρατα τῆς Γῆς.

Αἱ προγονικαὶ ἐστίαὶ Ἑλλήνων καὶ 'Ισραηλινῶν, ἀπώλεσθησαν, ἀλλόφυλοι δ' Ὑπάνθρωποι, κραδαίνοντες μάχαιραν καὶ σύροντες μεθ' ἑαυτῶν τὴν χειρίστην των φύσιν, ἐπὶ αἰῶνας ἐμόλυνον τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν Ναόν τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Ὡς ὁ μαγνήτης ἔλκει τὸν σίδηρον, οὕτω καὶ αἱ Ἀθῆναι τοῦ Δημοσθένους καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ τοῦ Σολομῶντος, συνεσπείρωσαν, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, τοὺς καταπεσόντας Ἑλληνας καὶ τοὺς διασπαρέντας 'Ισραηλινούς. Καί, οὕτω, τὰ προαιώνια ἱστορικὰ λίκνα τῶν δύο λαῶν ἀντιστοίχως, συνετήρησαν εἰς ἀμφοτέρους τὴν φλόγα τῆς ἐθνικῆς των ἀντότητας καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐθνικῆς των ἀποκαταστάσεως.

Οἱ Ἑλληνες, ἐκ τοῦ πλησίον, οἰστροηλατοῦντο καὶ ἐκ τῆς θέας τῶν μνημειακῶν ἐρείπιων τῆς ἀρχαίας Δόξης. Οἱ 'Ισραηλινοί, ἐκ τοῦ μακρόθεν, ὠραματίζοντο τὴν Γῆν τῶν Πατέρων των. Οἱ Ἑλληνες ἀπῆλλαξαν τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τῆς τουρκικῆς μολύνσεως, πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεος αἰῶνος, μετὰ ἐπαιτεῖς κραταιοὺς ἐνόπλους ἀγῶνας. Οἱ 'Ισραηλινοὶ ἠλευθέρωσαν τὴν Αἰωνίαν Πρωτεύουσάν των Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τοὺς ἐπῆλυδας κατακτητὰς των, ἀλλὰ δέν κατωχύρωσαν εἰσέτι ἐξ ὁλοκλήρου αὐτὴν — ταῦτα

μετά πεντηκονταετείς προσπάθειες, εκ των οποίων το δεύτερον τμήμα, εκείνο μετά τον Δεύτερον Παγκόσμιο Πόλεμον, είναι ένοπλον καί ένδοξον.

Αί τυχαι των Έλλήνων και των Ίσραηλινών υπήρξαν, εις μεγάλον βαθμόν, παράλληλοι, διότι, άμφότεροι, πληγέντες εκ της Δύσεως, είδον τελικώς την πατρίαν γήν περιερχομένην εις σφαγείς Μωαμεθανούς κατακτητάς. Έμπορικαι άντιζηλΐαι μεταξύ Έλλήνων καί Ίσραηλινών έμπαρων εις την Θεσσαλονικην, την Σύμυρην καί την Κωνσταντινούπολιν, επί σουλτανικής Τουρκίας, είναι στοιχεία άνάξια νά μάς άπασχολήσουν. Διαφαινόμενον ένδιαφέρον του σημερινού Ίσραήλ διά την Κρήτην, εξηγείται εκ του γεγονότος, ότι τά άμερικανικά πολεμικά άεροσκάφη, διά νά φθάσουν εις τό Ίσραήλ, πρέπει ένδιαμέσως νά προσγειωθούν πρós άνεφοδιασμόν εις τας βάσεις της Κρήτης.

Τό Ίσραήλ, βεβαίως, δέον, προσκεμένου της Κρήτης, νά είναι λίαν προσεκτικόν, διά νά μή διδη άφορμάς είτε εις καλοθελητάς του είτε εις την έλληνικήν ένθικήν εύαισθησίαν. Οί Έλληνες, όμως, νά «βλέπουν» καλύτερον τό θέμα όλοκληρίου της Γερμανο - ΕΟΚΟ - Συμμαχίας, εύχαρίστως προσφερούσης τεμάχια εκ των άνατολικών νήσων της Έλλάδος, εις την Τουρκίαν, πρós προσεταιρισμόν της τελευταίας.

Καθ' όλους τούς άτελεutyήτους αιώνας της διασποράς, οι Ίσραηλinoί, όπουδήποτε και άν ευρίσκοντο, έπέδειξαν έντελώς εξαιρετικές άτομικάς ικανότητάς - και άσφαλώς ταύτο προεκάλει τόν φθόνον των έντοπίων. Επίσης λεκτέον ότι οι Ίσραηλinoί άφωμοιοϋντο καλώς εις τας διαφόρους ξένας πεπολιτισμένες κοινωνίας, εις τας όποιας έζων - έάν και έφ' όσον ως φυσικόν, δέν έδιώκοντο υπό των έντοπίων.

Κατηγόρησαν τούς Ίσραηλinoύς της διασποράς ότι έρρεπον εις ισχύν είτε διά της άποκτήσεως ύπερβολικού πλούτου είτε διά της άναμιζέως των εις έπαναστατικάς κινήσεις και δη εις ήγετικάς θέσεις των έξτρεμιστικών αύτων κινήσεων. Άλλά ταύτο είναι άνθρώπινον, διότι πās άνθρωπος άποβλέπει εις έπιβολήν, έρωτάται δέ, είδικώς προκειμένου των Ίσραηλινών της διασποράς: εις ποίον βαθμόν ή προσπάθειά των εις κοινωνικήν άνοδον, διά του πλούτου ή της έπαναστατικότητας, δέν ήτο παρά μόνον άπλή άμυνα κατά παρόντων ή έκκολλαπομένων κινδύνων διώξεων;

Έξετοξεύθη, επίσης, άνά τούς αιώνας εκ πάσης κατευθύσεως, κατά των Ίσραηλινών της διασποράς, ή κατηγορία ότι απέβλεπον εις παγκόσμιον κυριαρχίαν, ένώ, εκ των πραγμάτων άπεδείχθη ότι έν και μόνον σταθερώς ώραματίζοντο: τό ιστορικόν λίκνον του λαού του Ίσραήλ, τās άπολεσθείσας προγονικάς έστίς, την πατρίαν γήν, μέ μίαν λέξιν την «αίωνίαν πρωτεύουσάν των», την Ίερουσαλήμ!!!

Ο παραδοσιακός άντι - Σιωνισμός, είναι δείγμα στρατιωτικής, πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής καί ψυχολογικής ξενοφοβίας των λαϊκών μαζών, άπάτης των δημαγωγών εις βάρος των διαβουκολομένων λαϊκών μαζών, άνοήτου λαϊκής μισαλλοδοξίας, άφού τό Υπέρτατον Όν των Χριστιανών επέλεξετο Ίσραηλίτην ως μονογενή Αυτόν Υιόν, διανοητικών διαστροφών πολιτικοποιημένων άτόμων άναζητούντων άποδιοπομπαίον τράγον, έγκληματικο - έκφυλιστικώς προδιαθέσεων, όμοφυλοφίλων τύπου Ρέμ, τοξικομανών τύπου Γκαίρινγκ, μικρονόων «έκτελεστών» καί φονέων, προθύμων όργάνων διεστραμμένων ιστορικών φυσιογνωμιών.

Ο σύγχρονος άντι - Σιωνισμός (διότι έπιπολάζει τό άνθος αυτό του κακού, άκόμη καί εις την Έλλάδα), ένώ είναι (εις τās σχετικώς σοβαρωτέρας μορφάς του), κίνημα έλκό-

μενον εκ της δυσπιστίας των ξένων πρós τούς ύποτιθεμένους, εκ καταγωγής, ξένους συμπολίτας, ταυτοχρόνως ούδολως εύνοεί, ή μάλλον μάχεται εύθέως ή πλαγίως, την άριστικήν κατοχύρωσιν του Ίσραηλινού κράτους καί δη: της πρωτεύουσής του, της Αίωνίας Πρωτεύουσής του Ίσραήλ, της Ίερουσαλήμ!!!

Έν τούτοις, ούδεις δύναται ν' άρνηθή τās εξής βασικάς άληθείας: α) τό ένθικο - ιστορικόν λίκνον παντός λαού, είναι άπαραγράπτον· β) ούδεμία ξένη κατάκτησις, όσον δή ποτε μακρά, παραγράφει τά δικαιώματα του δικαιοϋχου λαού· γ) ό δικαιοϋχος λαός είναι άξιος της Ίστορίας, άν άγωνισθή διά τό ιστορικόν του λίκνον· δ) ό σεβασμός της άρχής αύτής καί ή άφορμή της, έπίλυει τά ζητήματα ξενοφοβίας εκ της διασποράς λαών, κατόπιν άπωλείας της πατρώας γής των.

Βάσει των άνωτέρω, ποίος θά διενεοίτα νά ισχυρισθή ότι, έπειδή οι Μωαμεθανοί Τουρκοί έμόλυναν, ως κατακτηται επί αιώνας όλοκληρούς, την Άκρόπολιν των Αθηνών καί, γενικώτερον τόν έλλαδικόν καί αιγαιοσικόν χώρον, απέκτησαν δικαιώματα χρησικτησίας τρόπον τινά; Όσον περισσότερος υπήρξεν ό χρόνος της κατακτήσεως, τόσον, καί μεγαλύτερον, είναι τό άνεξιλέωτον έγκλημα των.

Κατ' αυτόν τόν τρόπον, έπειδή οι Παλαιστίνιοι Μωαμεθανοί ήσαν από αιώνων, εξ άρπαγής, κάτοικοι της Ιουδαίας καί της Ίερουσαλήμ, απέκτησαν δικαιώματα έπικρατέστερα έκείνων των Ίσραηλινών επί της, από χιλιετηρίδων, πεποτισμένης μέ τόν ιδρώτα καί τό αίμα των, πατρώας γής.

Ταύτο είναι τόσον περισσότερον άληθές, όσον οι Παλαιστίνιοι δέν στεροϋνται στέγης, διότι πατρίδα έχουν την Ιορδανίαν, άφού οι Ιορδανοί είναι λαός ταυτόσημος πρós τούς Παλαιστίνιους!

Διατί, όμως, αί πλείσται χώραι τηρούν στάσιν δυσμενή πρós τά προβλήματα του Ίσραήλ καί εύμενή διά τούς Παλαιστίνιους, οίτινες τελευταίοι άξιοϋν όλοσχερή έξόντωσην του Ίσραηλινού Κράτους; Άλλά, διά νά μή δυσχερατήσουν, τούς άδελφούς των Παλαιστίνιων, πετρελαιοπαραγωγούς Άραβας! Ένταύθα, δέν πρόκειται περί άντι - Σιωνισμού, αλλά περί άπλουστάτης συυφεροντολογικής διεθνούς πολιτικής των βιομηχανικών χωρών.

Διατί, όμως, ή Έλλάς άπέμεινε ή μόνη, ίσως, χώρα εις τόν κόσμον, ή όποία φθάνει εις τό σημείον ν' άρνηται την άντάλλαγν ήρεσβεutyών, δηλαδή άρνείται την ύπόστασιν του Ίσραήλ; Είναι ταύτο τελείως άδίκαιολόγητον, διότι δυνάμεθα ν' άναγνωρίσωμεν τό Ίσραήλ, χωρίς νά δυσχεράνωμεν τās σχέσεις μας μέ τούς Άραβας των πετρελίων καί των έργοληπιών - ως συμβαίνει καί μέ τās άλλας χώρας της Δύσεως.

Η άναγνώρισις του Ίσραήλ εκ μέρους της Έλλάδος, θά έγίνετο μέ άντάλλαγμα ύποστήριξιν της Έλλάδος εις τά ζητήματα της μέ την Άμερικνήν καί την Τουρκίαν, ήτις μαλιστα, τελευταία - ή Τουρκία δηλαδή -, ως γνωστόν, τυγχάνει εξ όλοκληρού φιλοαραβική, χάριν πετρελίων καί πιστώσεων καί λόγω Μωαμεθανισμού.

Τό Ίσραήλ, καί πάλιν, έντελώς δέ προσφάτως, έζητήσεν από την Έλλάδα, όπως (ή Έλλάς), άναγνώριση τά Ίσραήλ. Η Έλλάς, έπωφελώς διά την ίδίαν, όφείλει ν' άνταποκριθή θετικώς εις την πρότασιν του Ίσραήλ, ως γαρ φομεν καί εις τόν τίτλον του παρόντος άρθρου!

Επί του θέματος θά επανέλθωμεν!

(«Νέοι Άνθρωποι», 17 - 1 - 1981)

Από τό Μουσείο Διασποράς Παγκόσμιος διαγωνισμός φωτογραφίας

Τό Μουσείο τής Διασποράς, Beth Hatefutsoth, στό Τέλ - Άβίβ, διοργανώνει παγκόσμιο διαγωνισμό φωτογραφίας γιά έρασιτέχνες φωτογράφους δύο κατηγοριών: πρώτον γιά κάτω τών 18 έτών καί δεύτερον γιά πάνω τών 18

Οί φωτογραφίες πρέπει νά είναι έβραϊκού περιεχομένου π.χ. πορτραίτα Έβραίων, έβραϊκές συνοικίες, νεκροταφεία, συναγωγές, κοινοτικά κέντρα, σχολεία, έβραϊκές ένδυμασίες κ.λ.π.

Κάθε διαγωνιζόμενος μπορεί νά στείλει από 5 — 20 φωτογραφίες, διάστάσεων 18 x 24cm, κολλημένες, ή κάθε μία πάνω σέ άσπρο χαρτί μέ τά στοιχεία του συμμετέχοντος καί μία μικρή περίληψη γιά τό περιεχόμενο τής φωτογραφίας.

Φωτογραφίες θά γίνουν δεκτές μέχρι τίς 30 Σεπτεμβρίου 1981 στή διεύθυνση:

Beth Hatefutsoth

Photo Competition Unit

P.O.B. 39359 Tel - Aviv 61392 Israel

Η άπονομή τών βραβείων θά γίνει τό Χανουκά του 1981 στό Beth Hatefutsoth. Βραβεία θά δοθούν καί γιά τίς δύο κατηγορίες συμμετεχόντων. Τό πρώτο βραβείο κάθε κατηγορίας θά είναι ένα ταξίδι στό Ισραήλ μέ παραμονή μιάς βδομάδας σέ ένα από τά Dan Hotels καί περιηγήσεις στή χώρα μέ τά Egged Tours. Τό δεύτερο βραβείο θά είναι 500 δολάρια Άμερικής. Έπίσης θά δοθούν μετάλλια καί τίτλοι συμμετοχής σ' όλους όσοι θά πάρουν μέρος στό διαγωνισμό.

Τό Yad Vashem συγκεντρώνει ύλικό γιά τό Όλοκαύτωμα

Μέ έπιστολή του, τό Yad Vashem μάς πληροφορεί ότι συγκεντρώνει έντατικά ύλικό γιά τήν έκδοση τής Ιστορίας του Όλοκαυτώματος στίς κατεχόμενες από τούς Ναζί χώρες. (Δηλαδή καί στήν Ελλάδα).

Παρακαλεί, λοιπόν, όλους όσους κατέχουν παρόμοιο ύλικό (ντοκουμέντα, μαρτυρίες, φωτογραφίες, προσωπικές άναμνήσεις κλπ.) νά έπικοινωνήσουν μέ τόν ειδικό αυτό Όργανισμό στή διεύθυνση: Yad Vashem (Ditection of Atchives) P.O.B. 3477 — Jerusalem.

1. ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ

Έμπρός: Ξανάρχισε στην Εύρωπη «το κυνήγι του έβραιου». Αυτό είναι αποτέλεσμα του αντισημιτισμού της Δεξιάς, της Άριστερας και την εμπορικών συμφερόντων (6 - 3 - 1981).

Χριστιανική: Μέ τον τίτλο «Αντισιωνισμός και αντισημιτισμός» δημοσιεύει τα παρακάτω:

«Σε σχόλιο της «Ελευθεροτυπίας» της περασμένης Τρίτης αναφέρεται ότι κάποιος ύπουργός απέδωσε «άνθελληνικές σκοπιμότητες» στην δημοσιογράφο Κλώντια Ράιτ, επειδή είναι Έβραιο! Θυμίζουμε ότι η δημοσιογράφος είχε αποκαλύψει την ύπαρξη μυστικής συμφωνίας Κυβέρνησης — Αμερικανών για πυρηνικά όπλα στη χώρα μας. Το Κίνημα της Χριστιανικής Δημοκρατίας, πάντα επίσημα και πολέμουσε την πολιτική του Διεθνούς Σιωνισμού. Όμως, πάντα καταδικάζε, ό,τι αφορούσε το χυδαίο ρατσισμό και ιδιαίτερα τον ύπουλο αντισημιτισμό, που καλλιεργούν τα ναζιστογενή ανθρωποειδή. Μπορεί ο κ. ύπουργός να μην έχει εβραϊκό θρήσκευμα... Όμως, αυτό δε σημαίνει ότι δε συμμετέχει σε μία κυβέρνηση που εξυπηρετεί τα συμφέροντα του Ίμπεριαλισμού, μία κυβέρνηση που ανέχεται τις άνθελληνικές επιδιώξεις του Σιωνισμού όσον αφορά τουλάχιστο το Κυπριακό. Όπως λοιπόν δε σημαίνει ότι επειδή κάποιος είναι Έβραίος εξυπηρετεί ύποπτα συμφέροντα, δεν συμβαίνει το αντίθετο με κάποιον μη Έβραίο. Τό τι κάνει ο καθένας φαίνεται από τα έργα του...» (7 - 3 - 1981).

Ελευθεροτυπία: Άνυμνήσεις της κ. Έλ. Χαλκούση από το «Άουαβις: Μιά επίσκεψη στο φοβερό κολαστήριο» (11 - 3 - 1981).

Έλληνικός Βορράς: Μέ την εύκαιρία της συμπληρώσεως 37 χρόνων από τότε που 1.000 περίπου Έβραίοι της Καστοριάς άπήχθησαν, κατά το 1944, από τους Γερμανούς κι όδηγήθησαν στα διάφορα κρεματορία όπου βρήκαν μαρτυρικό θάνατο, ο Δ. Γιαννούσης γράφει ένδιαφέρουσες άνυμνήσεις από τους «Ισραηλίτες της Καστοριάς» (22 - 3 - 1981).

Ταχυδρόμος: Μέ άφορμή την έρευνα για τον έμψηισμό του Ράιχσταγκ σημειώνει ότι «Κάι οι Γερμανοί τώρα παραδέχονται: Ένοχοι ήταν οι Ναζί» (26 - 3 - 1981).

Βήμα: Στίς «Επιφυλλίδες του, παρουσιάζοντας τα δύο νέα βιβλία του Λεόν Πολιακώφ έξηγει «πώς οι κοινωνίες ανακαλύπτουν αποδιοπομπαίους τράγους». Συγκεκριμένα ο Πολιακώφ σημειώνει ότι «Στίς δυτικές κοινωνίες μας, για να μιλήσουμε μόνο γι αυτές έπανειλημμένα ο αποδιοπομπαίος τράγος πήρε τη μορφή του Έβραιου». Άκόμη και μεγάλα πνεύματα, όπως ο Βολταίρος, ο Έγκελς, ο Μαρξ κ.ά. ύπεστήριζαν ύποκριτικά την «διαβολική αίτιότητα των Έβραίων με διάφορα γεγονότα (!), με αποτέλεσμα να όδηγηθούμε στη γενοκτονία των Έβραίων» (2 - 4 - 1981).

2. ΠΕΡΙ ΙΣΡΑΗΛ

Γυναικα: Η κ. Μ. Άντωνίου (Χαλάνδρι) δημοσιεύει την παρακάτω έπιστολή:

«Ένα πρόσφατο ταξίδι μου στο Ίσραήλ μ' άφησε κυριολεκτικά άταλη από θαυμασμό και άπορία πώς ένα τόσο μικρό και νεοσύστατο κράτος έκανε τόσο τεράστια άλματα προόδου σε όλους γενικά τους τομείς, ανθρώπινα χέρια γέμισαν με βλάστηση και ζωή εκεί που η φύση δεν θέλησε να βάλε ούτε ένα χορταράκι, ούτε μία σταγόνα νερό στο άγονο έδαφος. Οι παλεις με τίς λουλουδιασμένες αλές δεν έχουν να ζηλέψουν τίποτα άπ' τα κατάφυτα χωριά και αντίστροφως τα χωριά, έφοδιασμένα με όλα εκείνα τα μέσα που κάνουν τη ζωή άνετη και εύχρηστη, δεν έχουν να ζηλέψουν τίποτα άπ' τίς πόλεις. Τα νοσοκομεία του Ι.Κ.Α. άλλά όλα τ' άλλα είναι χτισμένα σε καταπληκτικές τοποθεσίες, άνετα, πολυτελή με τεράστια παράθυρα για να βλέπουν όλοι οι άσθενείς τον ήλιο και την εύχρηστη θέα. Η Ιατρική, η παιδεία, η βιομηχανία κ.λ.π. είναι όλα πολύ προηγμένα. Κι άς βρίσκεται συνεχώς αυτός ο λαός επί ποδός πολέμου. Πώς τα καταφέρνουν όλα αυτά; Τήν άπάντηση τη βρήκα, όταν συναναστράφηκα μαζί τους επί δέκα μέρες: Οι Ίσραηλνοί χρησιμοποιούν το μυαλό τους, τα χέρια τους, την καρδιά τους μόνο για ένα σκοπό όλοι άνεξαιρέτως: Για να δούνε τη χώρα τους όσα γίνεται πιο ψηλά. Ό έαυτούς τους έρχεται σε δεύτερη θέση. Έμεις δουλεύουμε όλοι για τον εαυτό μας και την οικογένειά μας. Ποτέ δεν νοιαζόμαστε για την πατρίδα και για το σύνολο. Αυτή είναι η μεγάλη μας διαφορά» (25 - 2 - 1981).

Πελοπόννησος (Πατρών): Στο χώρο της παροχής πρώτων βοηθειών σε τραύματα του ανθρώπινου σώματος, νέο έπίτευγμα σημείωσαν οι έπιστήμονες του Ίσραήλ. Πρόκειται για είδικό έπίδεσμο, που χρησιμοποιείται για έπούλωση έγκαυμάτων. (24 - 2 - 1981).

Πολιτικά Θέματα: Σε συνέντευξη του ύπουργού Πολιτισμού κ. Ά. Άνδριανοπούλου, στο θέμα της άξιοποίησης του Έλληνισμού του έξωτερικού σημειώνει:

«Μάθαμε τί έκαναν οι ξένοι, ιδιαίτερα οι Ίσραηλίτες. Έστειλα ένα συνεργάτη μου, έμεινε είκοσι μέρες στο Ίσραήλ, συζήτησε με κρατικούς παράγοντες, είδε πώς άντιμετώπιζαν τους Έβραίους της διασποράς. Δεν είχαμε, βέβαια, κοινά προβλήματα. Άλλά είδαμε την οργανωτική τους ύποδοξη. Μάθαμε ότι το Ίσραήλ είχε πάντα τακτική έπίσημη παρουσία στις Έβραϊκές Κοινότητες τσ' έξωτερικού. Κάι κάναμε το ίδιο. Δεν στέλνουμε φυσικά, κάθε μήνα ένα «έπισμη» στις Ήνωμένες Πολιτείες, όπως συμβαίνει με το Ίσραήλ. Έγκαινάσαμε, όμως, τίς διακομματικές άποστολές του Κοινοβουλίου μας. Και θαρρώ πώς καλύψαμε τίς άποστάσεις» (3 - 3 - 1981).

Πελοπόννησος (Πατρών): Η μοντέρνα γεωπονία μελετάει, προγραμματίζει και σύντομα θα εξαγγείλει νέες έπαναστατικές μεθόδους στίς καλλιέργειες. Έτσι οι έπιστήμονες έχουν πετύχει ώστε η βλάστηση να είναι αιώρουμένη και δεν χρειάζεται ούτε χύμα, ούτε βροχή για την ανάπτυξη της. Οι δημιουργοί της νέας τεχνικής ύποστηρίζουν ότι πραγματοποιήσαν σπουδαία πρόοδο στην καλλιέργεια φυτών πάνω σ' ένα τετράγωνο άπ' πλαστικό όπου οι ρίζες ραντίζονται, μ' ένα «σπραί» θρεπτικών υσίων. Η νέα μέθοδος...βαφτίστηκε με τ' όνομα «άεροπονική» κι άρχισε να εφαρμόζεται, πειραματικά, σε προοδευτικές καλλιέργειες (θερμοκήπια) του Ίσραήλ (15 - 3 - 1981).

Άκρόπολις: Ίδιαίτερη έπίτυχία σημείωσαν οι διαλέξεις που έδωσαν στα πανεπιστήμια Χάϊφας. Τελ Άβιβ και Ίεροσολύμων ο καθηγητής προϊστορικής αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Άθηνών κ. Γ. Κορρές και η σύζυγός του δρ. Αικατερίνη Κορρέ (άρχαιολόγος — λαογράφος) «περί της έμφανίσεως του χρυσού κατά την πρωτοπονηνική έποχή και περί των νεοελληνικών παραδοσιακών κοσμημάτων».

Άπό Ισραηλιτικής πλευράς, έτονίσθη η έπιθυμία διά την περαιτέρω σύσφιγξη των πνευματικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών. Κάι, έλπίζεται, ότι σύντομα θα άρχισι η πρώτη έλληνοισραηλινή άνασκαφή στη Νικόπολη, για την άνεύρεση κτίσματος της έποχής του Ήρώδου (24 - 3 - 1981).

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 12

Έκδηλώσεις του Πνευματικού Κέντρου της Κοινότητας Άθηνών

Πλούσιο το πρόγραμμα εκδηλώσεων του Πνευματικού Κέντρου της Ίσραηλιτικής Κοινότητας Άθηνών, κατά το μήνα Μάρτιο, περίελαβε: Τσάι (της VISO), Μπαζάρ γλυκών (της Ανίν), Χορό του Πουρίμ (της Ανίν), έτήσιο παιδικό χορό του Πουρίμ (της ΜΠΕΝΟΤ — ΜΠΕΡΙΤ), Άνάγνωση του Χρονικού του Πουρίμ — Μεγκίλά (των Έπιτροπών Θρησκευτικής και Παιδείας) κ.ά.

■ Μέ την εύκαιρία της έθνικής έπετείου της 25ης Μαρτίου, ο Πρόεδρος του «Συνδέσμου Έλλάς — Ίσραήλ» κ. Δημ. Νικολαΐδης μίλησε σχετικά.

■ Τέλος, με θέμα «Άντισιωνισμός, η σύγχρονη μορφή του Άντισιμητισμού» έγινε συζήτηση από εκπαιδευτικούς έβραϊκών οργανώσεων. Προβλήθηκε και η ταινία «3.500 άντισιμητισμός» (Συντονιστής ο κ. Ίσ. Μαρδεχάι).

■ Ύνεθυμίζεται ότι την παραμονή του Πέσсах (18 Άπριλίου 1981 και ώρα 8.30) στο Κοινοτικό Κέντρο θα γίνει Σέδερ.

עץ חיים היא

Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)